

SLOVENSKI TADRIAN

LETO I., ŠTEV. 50

Koper, petek 12. decembra 1952

POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

V NEDELJO JE LJUDSTVO ODDALO SVOJ GLAS ZA DEMOKRACIJO IN SOCIALIZEM

Uradni rezultati volitev v koprskem okraju

OKRAJNA ZBOR OLO KOPER

1. PIŠOT RADO - Sokol 181 glasov, Škrbat Karmel 112 glasov.
2. OBAD DUŠAN 506 glasov, Valentič Evgen 180 glasov.
3. FURLANIČ Marij 355 glasov, Primožič Ivan 122 glasov.
4. PRIMOŽIČ VALENTIN 227 glasov, Lazar Marjan 185 glasov, Božič Socerb 104 glasov.
5. MARKIČ JANKO 327 glasov, Mejak Albin 188 glasov.
6. GRBEC STANKO 312 glasov, Tuljak Jožef 213 glasov.
7. MUZENIČ JORDAN 308 glasov, Babič Marjan 259 glasov, Savron Peter 146 glasov.
8. Stadina Jožef 186 glasov, Grižonič Jožef 149 glasov, MORGAN ANGEL 234 glasov.
9. Beržan Rafael 190 glasov, SAVARIN OSKAR 336 glasov.
10. PEROSA ANTON 209 glasov, Dileca Anton 61 glasov.
11. KRALJ FRANC — PETEK 301 glas, Pucer Jožef 205 glasov.
12. Vehar Katarina Jura 65 glasov, GRIŽON MIHAEL 235 glasov, Vescovo Franc 73 glasov.
13. BENČIČ FRANC 300 glasov, Bolčič Rudolf 128 glasov.
14. Babič Ema 139 glasov, Lovrečič Kristina 156 glasov, SABADIN ALOJZ 218 glasov.
15. JERMAN ERNEST 369 glasov, Jurinčič Jože 84 glasov.
16. KOCJANČIČ MIRKO 71 glasov, Radin Ivan 65 glasov.

17. PRIJON KAREL 300 glasov, Koren Slobodan 168 glasov.
18. PETRONIO ALDO 232 glasov, Trento Anton 99 glasov, Grizanič Alojz 55 glasov, Bernetič Odo 143 glasov.
19. BRADAS EGIDIJ 455 glasov, Draksler Jakob 68 glasov.
20. Kastelič Henrik 138 glasov, GOJKOVIČ AVGUST 226 glasov.
21. Zankolič Romildo 180 glasov, KNEZ IVAN 250 glasov.
22. Rupnik Vinko 103 glasov, Križman Matej 107 glasov, BENEDETTI LIBERO 254 glasov.
23. DOMIO JURIJ 183 glasov, Vuk Klavdij 73 glasov.
24. Požar Valerija 251 glasov, CORSI VITTORIO 409 glasov, Brankovič Antonio 130 glasov.
25. FONDA ANGELO 193 glasov, Domio Vittorio 78 glasov.
26. APOLLONIO GIACOMO 447 glasov, Pangos Marija 125 glasov.
27. NOVEL EGIDIJ 540 glasov, PETRIČ VLADIMIR 479 glasov, Perosa Franc 467 glasov, Jerman Albin 282 glasov.
28. JAKOMIN VALERIJ 316 glasov, Valentič Fabijan 226 glasov.
29. KLUN KAREL 287 glasov, Furlanič Lazar 262 glasov.
30. VATOVEC ERNEST 245 glasov, Koradin Miran 127 glasov.
31. ČEHOVIN RADO 351 glasov, Bolčič Stanko 212 glasov, Kozlovč Rudolf 124 glasov.
32. BELTRAM JULIJ 726 glasov, BENUSSI ERSILIA 611 glasov,

- Suplina Francesco 337 glasov, Zega Marija 308 glasov.
33. CAHARIJA LEOPOLD 625 glasov, Suban Roman 420 glasov, CROLLINI ELIA 553 glasov, Škočir Matteo 482 glasov.
34. Pesaro Mario 342 glasov, ZUCA ATTILIO 504 glasov.
35. BORISI GIUSEPPE 569 glasov, Norbedo Nazario 288 glasov.
36. SANTIN MARIO VALTER 335 glasov, Gandusio Giovanni 97 glasov.
37. GOBBO NERINO — GINO 410 glasov, Knez Klemente 122 glasov.
38. ŽLOBEC EMIL 323 glasov, Božič Renato 256 glasov.
39. DELISE NEVIO 303 glasov, Deponte Bruno 140 glasov.
40. VIEZZOLI LUCIA 546 glasov, Zarro Giovanni 444 glasov.
41. KNEZ VITTORIA 587 glasov, Škerlič Jožef 289 glasov.
42. COSTANZO GIUSEPPE 452 glasov, Ferfoglia Vittorio 110 glasov.
43. TOMASIN PLINIO 407 glasov, Giurgevič Olivo 156 glasov.
44. GIACHIN BRUNO 432 glasov, Perentin Sergio 96 glasov.
45. PARENZAN ANTONIO 462 glasov, Toič Giuseppe 201 glasov.
46. ABRAM MARIO 440 glasov, Kanate Ciril 105 glasov.
47. Šturm Palmira 208 glasov, Jeličič Vittorio 159 glasov, DAMIANI GIOVANNI 221 glasov.

OBČINSKI LO KOPER - OKOLICA

1. FONTANOT MARIO 178 glasov, Jurinčič Ana 52 glasov, Marancin A. 114 glasov, SABADIN BRANKO 125 glasov, Šuber Albin 30 glasov, Belič Olga 46 glasov.
2. RAZMAN ROMAN 136 glasov, Koradin Josip 76 glasov, Tonel Picrin 88 glasov.
3. HRVATIN STANISLAV 66 glasov, BRAJNIK J. 66 glasov, Bubič Karel 18 glasov, Beržan Marjan 34 glasov, Peroša Marija 63 glasov.
4. Novel Melchior 161 glasov, Bertok Marija 155 glasov, Bertok Josip 142 glasov, BERTOK NADJANO 187 glasov, Jerman Albin 99 glasov, APOLLONIO EGIDIJ 202 glasov, Kocjančič Silvester 144 glasov, ZORŽ SIMON 163 glasov.
5. PLAHUTA AVGUST 72 glasov, Ojo Nino 68 glasov.
6. PEROSA FRANC 176 glasov, Stare Jožef 83 glasov, APOLLO-

- NIO ALDO 122 glasov, Bejek Jožef 71 glasov.
7. VATOVEC RINALD 90 glasov, Bordon Dušan 48 glasov, Zidarič Marino 50 glasov.
8. Brajnik Feliks 165 glasov, PEČARIČ NARCIS 172 glasov, Zohar Angela 11 glasov, Bertok Izidor 73 glasov, BERTOK MARJAN 193 glasov.
9. VILER Renato 122 glasov, JERMAN JUST 130 glasov, Zetin Josip 91 glasov, Sergaš Emil 77 glasov, Peroša Ciril 82 glasov.
10. BERŽAN VIKTOR 179 glasov, Babič Karlo 140 glasov, Božič Anton 159 glasov, AUBER GIUSEPPE 169 glasov, ARGENTI NAZARIO 179 glasov, Černac Karel 64 glasov.
11. Furlanič Lazar 31 glasov, FURLANIČ EMIL 71 glasov, Bonin Emil 42 glasov.
12. HRVATIN ANTON 114 glasov, Olivio Virgilij 65 glasov, BABIČ AMALIJA 88 glasov, Hrvatina Ka-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Julij Beltram, sekretar ZK koprskega okraja, o volitvah

1) Kako ocenjujete, tovariš Beltram, izredno veliko udeležbo volivcev na današnjih volitvah?

Udeležba na volitvah je logična posledica dosledno demokratične, na enakopravnosti sloneče politike ljudske oblasti. Volivci, ki vedo, zakaj volijo, kot so naši, bodo vedno aktivno spremljali in sodelovali z organi ljudske oblasti, ki imajo samo poštene namene. Naši volivci stalno razpravljajo in odločajo na zborih volivcev in s tem izvajajo svojo oblast neposredno in stalno in ne samo enkrat vsake dve ali tri leta, kot se to dogaja v deželah formalne demokracije. In če je na zborih volivcev, ki se vršijo več ali manj redno vsaka dva meseca od 60—80 odstotkov volivcev, ni nič čudnega, če se je volitev udeležilo po dosedanjih podatkih nad 95 odstotkov volivcev. Veliko udeležbo na volitvah ocenjujemo kot normalno glede na visoko politično zrelost in zavest volivcev slovenske in italijanske narodnosti, ki so spoznali namene zaslepljevalne politike in pritiska tržaške reakcije ter žele živeti v miru, v bratskem sožitju z narodi Jugoslavije.

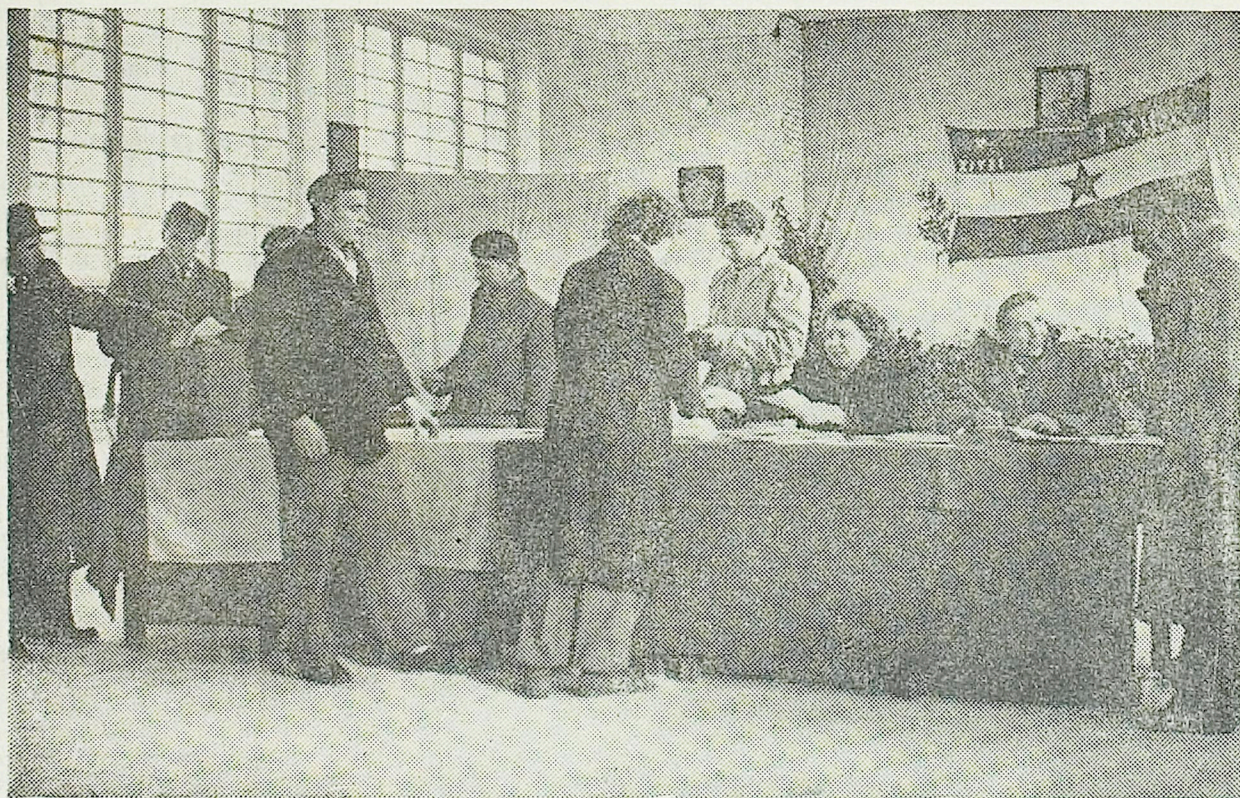
2) Kakšen je pomen današnjih administrativnih volitev za nadaljnjo demokratizacijo ljudske oblasti v koprskem okraju?

Bistveni pomen za nadaljnjo demokratizacijo ljudske oblasti je v zborih proizvajalcev, ki smo jih prvi in prvi izvolili pretekli teden. O pomenu in vlogi zborov proizvajalcev smo že večkrat govorili. Z izvolitvijo občinskih ljudskih odborov in okrajnega zbora se obnovijo osnovni organi oblasti po raztegnjenem jugoslovanskem volilnem zakonu.

Ker bo z današnjimi volitvami prišlo v ljudske odbore in zbore proizvajalcev vrsta novih predstavnikov tajno in demokratično izvoljenih na današnjih volitvah, bo osvežitev brez dvoma ugodno vplivala tudi na izboljšanje upravnega aparata in poglobila zvezo uprave z volivci.

3) Ali je propaganda iredentistov in kominformistov iz Trsta proti volitvam imela kakšen vpliv na italijanske volivce?

Brez dvoma, da je imela. Uspela je ponekod, da organizira dva do 3 odstotno abstinenco na posameznih voliščih v mestih. Ta uspeha smo pričakovali, kajti že več tednov smo opazili pojačano aktivnost vodilnih pristaev tržaškega CLN. Propaganda informburoja se popolnoma krije s propagando tržaške reakcije in je zato istovetna s cilji in parolami CLN. Če h gornji abstinenci dodamo še 2 odstotka neveljavnih glasovnic, imamo tudi po naših predvidevanjih objektivno razdelitev v mestih. Pomembno je, da ta odstotek stalno pada v korist Ljudske fronte — Slovensko-italijanske antifašistične unije. Naravno je, da je tržaška reakcija predvidevala tako sijajno zmago Ljudske fronte nad reakcijo, zato je tudi že vnaprej proglasila volitve za neveljavne in prepovedala novinarjem prisostvovanje na voliščih. Včerajšnja konferenca Bartolija z novinarji je zelo sumljiva. Sicer je smešno govoriti o tem, kaj večina tržaškega mestnega sveta »legalizira«. Naše volitve so stvar naših volivcev in, če so volivci za ljudsko oblast, za socializem, za Jugoslavijo, izrazijo kadar in kolikokrat jih je volja, pa tudi z udeležbo na volitvah.

Pesno, disciplinarno in hitro so volivci opravili svojo dolžnost

PO NAŠIH VOLIŠČIH

Večer pred volitvami so volilci po vaseh in mestih v živih pogovorih natihem godrnjali nad burjo, ki nikakor ni hotela prenehati. Na več krajih je podrla celo slavočke, ki so jih bili postavili že več dni prej. Hoteli so dati tudi zunanji poudarek temu pomembnemu dnevu. Burja se za vse to ni nič zmenila in je še vso noč pred volitvami mirila in močna tulila okoli oglov, pometala ulice, trgala napise in lepake.

V nedeljo zjutraj so v marsikateri vasi prishli izpod odej, če je zunaj mirno. Na zadnjem zboru volilcev so namreč sklenili, da bodo začeli z budnico že ob šesti uri. Budnico pa je še vedno pela burja.

Smarje

V Smarjah so kmalu po sedmi uri začeli prihajati volilci: mladi, stari, bivši bonci in žene. Stražar, bivši borec, ki je vso noč stražil volišče, je zadovoljen odložil puško. Dobro je opravil svojo dolžnost.

Nova vas

V mali sobici poštnega urada je že začel delovati telefon. Oglasili so se iz Nove vasi:

»Do devete ure smo stoodstotno zaključili volitve. Ljudje sedaj čakajo, da bi se malo zavrneli. Ali smemo odpreti gostilno? Radi bi se malo razgledali ob poskočnicah naše godbe, ki komaj čaka.«

Odgovorni tovariš iz okraja, ki je pri telefonu, smeje odgovarja:

»Čestitam, ker ste med prvimi! Seveda sedaj lahko odprete gostilno, samo da ga ne boste preveč...«

Kako je vest vplivala na volilce v Smarjah. Začeli so prihajati v skupinah na obe volišči, ki so ju zelo lepo pripravili in vohode okrasili z vencji iz zelenja. Smarski aktivisti so v volilni dvorani v Združenem domu izvesili povečane slike vseh padlih borcev. Pod temi slikami so se ustavljale žene po opravljeni volilni dolžnosti.

Tovariš oddaja telefonsko poročilo za radio:

Do desete ure je v občini Smarje volilo: v Pučah 90 odstotkov, v Grantavju 90 odstotkov, v Pomjanu 80 odstotkov, v Smarjah na prvem volišču 95 odstotkov na drugem volišču 88 odstotkov, v Srgaših 60 odstotkov, v Koštaboni 65 odstotkov, v Gžonu 76 odstotkov volilnih upravičencev.

Boršt

V tem je od nekdaj prišla vest, da so v Borštu zaključili volitve s 100 odstotnim izidom že ob 8.45 uri, v Kortah občina Izola pa so zaključili volitve 100 odstotno že ob 8.15 uri.

Lepo se je na volišču izrazil neki 77-letni možakar iz Medošev:

»Star sem že in ne morem napraviti nič več dobrega v delom. Lahko pa še volim in s tem pomagam ljudski oblasti. Ostalo pa bo uredila naša mladina.«

Iz Kopra privozi avtomobil za vzdrževanje vezi med posameznimi volišči občine, ki so zelo oddaljene.

Pomjan

Ze brzimo proti Pomjanu. Pride mo v hipo, ko se komisija pripravlja na štetje glasov. Tudi tu izid 100 odstoten z nekaj izjemami upravičeno odstotnih, ker so težje bolni, da ni misliti na prav z avtom.

Koštabona

V Koštaboni sta prav ob našem prihodu pripeljali dve tovarišici pohabljeni dekletki na volišče. Peljali sta jo do mize volilne komisije, kjer je dobila glasovnico. Takoj nato je ob pomoči obeh vstopila v kabino, kjer je sama volila. Zopet je sprejela pomoč obeh in odšla do skrinjice kamor je sama spustila glasovnici. V volilni dvorani je bilo takrat precej ljudi, ki so z vidnim odobravanjem spremljali vsako gesto pohabljenke.

Taka je volilna zavest naših ljudi!

Puče

V Pučah je na volišču skupina mladih zadružnic. Radi bi jih ujele v aparat, toda tega ne dovolijo. Vsako prebež, da, za to bi bile ta-

kaj pripravljene. Nerodna zadeva, ker nimamo dovolj filma. Skoda! Bralci ne bodo videli zavednih — in zakaj pa ne, tudi lepih — tovarišic iz Puč.

*

Ob povratku v Smarje so nam takoj povedali, da nas čaka v Združenem domu 90-letni Anton Morgan. Rad bi imel spomin na dan, ko je volil. Kot nalašč se prav tisti hip pripeljejo še tržaški novinarji in fotografi. Kako je vesel naš 90-letnik. Kar trije fotografi namesto enega! Tem se pa že izplača pozirati. Trije zaporedni »Zak, zak, zak« pa je zavedni šmarski očanec v skatljah.

Od nekdaj sta se prikazala še dva možakarja in ni bilo drugače, da so morali fotografi znova »sprožiti« svoje »puške«. Mlajši tovariš hiti praviti, kako je že izplača pozirati. Prosila za pojasnila, kdo je na kandidatski listi. Sama namreč s'abo vidi. Zelo pozorno je poslušala in prikimavala:

Tri stare kmečke korenine: 90-letni Anton Morgan (v sredini), 82-letni Ivan Markežič in 76-letni Ivan Bertok iz Smarj po opravljeni volilni dolžnosti.

»Da, da. Treba je voliti dobre in izkušene ljudi. Tega že poznam, da se ne ustraši nobene težave in je že izkušen. Tega tudi. Ta pa se mi zdi premlad za tako odgovorno mesto. Ze vem, za katere bom glasoval.«

Gažon

V Gažonu je prav posebno živo ob našem prihodu. Skupina mladincev je pred voliščem. Med njimi je poznani in nikoli mirujoči tovariš

Groženič. Večkrat prej so prosili, da bi jih obiskali s fotoaparatom.

»Kam se bomo postavili,« so kar brez vprašanja postavili lepo skupino. Prav pred vhom na volišče smo jih posneli. Da bi za tak dan imeli lep spomin, so potem vsi zadovoljni pravili.

Dekani

Dekani in okoliške vasi so pod Italijo pretrpele največ zapostavljanja in zatiranja. Danes pa je vse te vasi zajel pravi tekmovalni duh. Poleg močne burje je domača godba že ob 5.30 uri obšla vas in spravljala s svojimi prijetnimi zvoki volilce iz gorkih postelj. Prvi so bili prebivalci Skofij, ki so z enotnim nestopom že v prvih jutranjih urah odločno odgovorili izzivcem in kominformistom onstran demarkacijske črte s tem, da so že v prvih 15 minutah številni glasovali za svoje poznane socialistične borce. Posebno značilno je, da je takoj po sedmi uri pripeljal iz Trsta avtobus

prala in zanje šivala. Bila jim je kot druga mati. Se takrat, ko so po vasi krožile nemške patrulje, so pri Picigovi materi dobili partizansko varno in toplo zavetišče. Kot odlična poznavalka folklornih plesov, ima velike zasluge pri uspehih dekanske folklorne skupine.

Marezige

Prebivalci Marezige in vseh vasi, ki spadajo pod to občino so pokazali v nedeljo, da ne bodo nikoli dopustili povratka nekdanjih dni. S polnoštevilno udeležbo na volitvah so povedali, da hočejo pomagati še naprej svoji ljudski oblasti. Kako so volili, pričajo tile podatki:

V Vršču je bilo 45 volilnih upravičencev in so zaključili volitve že ob 7.15 uri, v Gl. mu je bilo 102 volilcev in so zaključili ob 8. uri, v Montinjanu je bilo 72 volilnih upravičencev in so zaključili ob 8.45 uri, v Vangamelu pa so zaključili ob 10. uri.

Za ta kraj je mogoče še bolj važno to, da so se ljudje globoko zavneli, da volijo zares svobodno tiste ljudi, ki jih bodo najboljše zastopali v novem občinskem odboru. Radnijski poročevalec, ki je bil na tem volišču, je kasneje pripovedoval:

»Govoril sem s tovarišem Matijo Skrgatom iz Marezige, najstarejšim protifašističnim borcem te vasi. Ta se je že leta 1921 spopadel s fašisti, ki so pridrvili v vas ob prihiki volilcev. Na široko mi je govoril o svoji trnjevi poti po konfinacijah in zaporih, ki jih je fašistična Italija takorada dodeljevala našim poštenim in zavednim Istranom. Ljudstvo občine Marezige postavlja danes tovariša Skrgata za svojega kandidata, ker mu zaupa in ga spoštuje. Polno je še imen tovarišev, ki so bili in so še zavedni borci za izgradnjo socializma, nekdanji pa so bili zavedni borci proti fašizmu. Med temi omenjam samo tovariše Oskarja Sabadina iz Marezige, Srečka Lovrečiča iz Truska, Rudolfa Plahuta in Ano Borden iz Montinjana, ki je ta dan prva volila. Ti in vsi ostali volilci te občine so z udeležbo na volitvah dali odločen odgovor vsem fašistom in iredentistom v Trstu in Italiji. Pokazali so, da so na svoji zemlji sami gospodarji in da bodo vsem sovražnikom, če bo še potreba, znova pokazali, prav tako kot leta 1921—1922 in med narodnoosvobodilno borbo, da nočejo več hlapčevati nikomur.«

Koper

V Kopru je bila udeležba volilcev že v prvih jutranjih urah tako-

rekoč množična. Tako so se tudi tu izjavile vse mahinacije, ki so jih na račun volitev delali v Trstu naši sovražniki. Kako daleč je to od naše današnje stvarnosti, dokazujejo med drugim koprski volilci sami, ki so se volitev udeležili takole:

Na prvi volilni enoti mesta Koper je do 9. ure volilo že 130 od 163 volilnih upravičencev, na drugi volilni enoti je do 9. ure volilo od 284 volilnih upravičencev 189 volilcev na III. volišču, ki je bilo v Ljudskem gledališču, je do 9. ure volilo 162 volilcev od 218 volilnih upravičencev, na IV. volišču I. volilne enote je volilo od 269 volilnih upravičencev 172 volilcev, na V. volišču iste volilne enote pa so 100 odstotno zaključili volitve že ob 8.45 uri. Enako so potekale volitve tudi po ostalih voliščih v Kopru. Bilo je tudi nekaj lepih primerov zavednosti Koprcanov. Tako je na drugo volišče II. volilne enote prišel in volil že ob 7.45 uri 77 invalid tovariš Angelo Dambrozi. Tudi 73 letna Manja Polli je volila na tem volišču že ob osmi uri. Ze v dveh urah je v Kopru volilo nad 60 odstotkov vseh volilnih upravičencev. Ob 10.30 uri je bila udeležba na vseh voliščih v Kopru povprečno že od 80 do 90 odstotka. V četrti volilni enoti, ki je obsegala tisti del mesta (San Pileri), kjer prebivajo večinoma kmetovalci in nekaj ribičev, vsi italijanske narodnosti, so kandidirali tudi ribič Ferruccio Tremul in kmetovalec Karlo Satti in Nicolò Decarli.

Izola

V Izoli so volitve potekale v revolucionarnem razporeženju. Ze ob 9.45 uri je dospelo poročilo, da bodo na vseh 18 voliščih volitve kmalu zaključene. Ze ob 9.30 uri so 100% zaključili volitve na voliščih št. 1. 7. 8. 9. 15. 16. 17. in 18. Ob 9.45 uri je že 94 odstotkov vseh volilnih upravičencev dalo svoj glas izbranim kandidatom.

Piran

V Piranu je do 10. ure glasovalo na vseh 16 voliščih povprečno 68 odstotkov vseh volilnih upravičencev.

Portorož

V svetovno znanem letovišču Portorožu je že ob 6.30 uri čakalo pred voliščem št. 1 veliko ljudi. Ob 8. uri je volilo tu že 50% vseh volilnih upravičencev. Ob 7.30 sta prišla v spremstvu domačinov na volišče tudi dva invalida in opravila svojo volilno dolžnost. Ob 10. uri so na voliščih pri Belem križu glasovali že vsi volilci z izjemo nekaj bolnikov, prav tako pri Sv. Bernardinu. Na volišču Campo fino so glasovali razen dveh bolnikov vsi, v volišču hotela Helios so glasovali 99 odstotno, v sedežu ljudskega odbora pa od 264 volilnih upravičencev 254 volilcev.

Sečovelje

V občini Sečovelje so na raznih voliščih živo tekmovali z burjo tudi harmonike. Tako so v Sv. Petru že ob pol šesti uri čakali volilci pred voliščem z zastavami in harmoniko. Posebno je bila tu razporežena mladina. Ob 9. uri so prišli v skupini s harmoniko na čelu zadružniki s Kroga. Delovni kolektiv rudnika v Sečoveljah je bil polnoštevilno pred voliščem že ob 6.30. Do osme ure je volilo že nad polovico vseh volilnih upravičencev. Vse volilne enote občine Sečovelje so ob 11. uri že 100 odstotno zaključile volitve. Volilni enoti Sv. Peter in Sečovelje 100% že ob 9.45 uri.

Na vseh voliščih, ki smo jih le mimogrede obiskali in napisali teletise, je bilo med volilci veliko navdušenje. Po opravljeni volilni dolžnosti so se volilci ustavljali pred odprtimi radioaparati in poslušali vesti in poročila z volišč drugih kavej iz Slovenije. Ponekod so zapele harmonike in godbe na pihala. Mladi in stari so se zavrteli in v veseljem razporeženju praznovali ta pomemben dan kot dan nove zmage na poti izgradnje socializma in boljšega življenja.

Nedeljske volitve v sežanskem okraju manifestacija enotnosti ljudstva

Prebivalci sežanskega okraja so z nedeljskimi volitvami v okrajne in občinske ljudske odbore ponovno dokazali svojo visoko zavednost in enotnost vsega ljudstva. Ze več dni prej je za volitve vladalo res izredno zanimanje. V petek in soboto so se po vseh vaseh v vseh občinah vršili predvolilni masovni sestanki, ki so jih sklicale občinske frontne organizacije. Na sestankih je prevladovala volja iti enotno na volišče in izbrati res najboljše kandidate. V soboto popoldne so bila povsod volišča pripravljena in okrašena.

V nekaterih vaseh, kot v Gabrovici v Istri, v Markovščini, v Gradišču, Ritomečah in Skadenščini, so volilci imeli zvečer prevolilni sestanek, nakar so čakali nedeljo, ne da bi šli počivat, ostali so po raznih hišah in gostilnah v veselem pričakovanju in z namenom čimprej končati volitve. Tako so v Skadenščini, Ritomečah in Gradišču na zahtevo volilcev odprli volišča že ob 3. zjutraj in seveda volitve zaključili že v zgodnjih jutranjih urah. V vasi Slope in Gabrovici so prav tako pričeli z volitvami že ob 4. uri zjutraj. V občini Gračišče so v vasi Movražu, Smokvici, Kocjančiči, Kubedu, Popetrah, Zabavljah, Lukini, Šeki, Trebešu in drugje volitve pričeli že ob

6. uri. V vasi Dvori in Lukini so volitve zaključili s stoodstotno udeležbo že ob 7.30 zjutraj. Kocjančiči, Gračišče, Butari, Zabavlje pa so zaključile volitve ob 8.30. V občini Črnikal so pa zaključili volitve do 10. ure zjutraj na vseh voliščih. Ob-

čina Herpelje Kozina je kot prva zaključila z volitvami že ob 9.30. Tudi v občini Materija so kmalu končali, prav tako v občini Dutovlje in Divača.

Volilci ni prav nič ovirala velika (Nadaljevanje na 5. strani)

Na volišču v Gažonu

VOLITVE SO ZA NAMI - PRED NAMI PA VELIKE NALOGE IN ODGOVORNOST

Volitve v okrajne in občinske ljudske odbore so za nami. Toda čakajo nas velike težke naloge in odgovornost, ki smo jih padali že pred volitvami, in sicer da bomo s podvojenim silo in požrtvovalnostjo krenili naprej po začrtani poti v gradnji socializma skupno z jugoslovanskimi narodi, da bomo nenehno učrščevali bratstvo med Slovenci, Italijani in Hrvati, med delavci, kmeti in delovno inteligenco, da bomo gradili lepše življenje nam in našim potomcem.

V nasprotju z obljubami raznih maziljenih mož pri naših sosedih imamo navado, da volivcem predočimo dejanja, uspehe ljudske oblasti v povojnih letih, od časa ko smo okupatorja pregnali z naše zemlje in zaželeli svobodno življenje. S čim se lahko ponasamo? Ponasamo se lahko prvič tem, da smo ustvarili bratstvo sožitja med Slovenci, Italijani in Hrvati, ki danes bolj kot kdaj prej stoji kot granitni temelj naše enotnosti, naše ljudske socialistične oblasti. S tem, da naši delavci sami upravljajo s proizvodnjo in ne samo upravljajo, ampak tudi razpolagajo s produkti, ki so sad njihovega dela. Z našimi kmetijskimi združenji, z novimi šolami, združenimi domovi, ki nudijo kmetom ne samo kulturno razvedrilo in oddih, ampak tudi mesto, kjer se zbirajo in odločajo o vseh stvareh, ki se tičejo njihove občine in vasi. Italija je našemu kmetu vzela zemljo in jo dala veleposestniku, ljudska oblast je razlastila veleposestnika in zemljo dodelila v trajno last kmetu brezplačno. Italija je namenoma ustvarjala analfabete, ki jih je ponekod bilo 40%, ljudska oblast je zgradila niz šol za naše otroke, elektrificirala nad 50 vasi in naselja. Ne bomo naštevali uspehov in namenov ljudske oblasti, o tem govorijo dejstva, ki jih ne more nihče zanikati. Rešena so razna socialna vprašanja: invalidnine, pokojnine, nepreskrbljeni otroci in starci, napredno socialno zavarovanje. Pridobitke, ki se z razširjenostjo jugoslovanske zakonodaje še bolj poglobljajo in demokratizirajo. Ta naša Fronta, ki je steber ljudske oblasti je nastopila z dvignjeno glavo na teh volitvah in volivci so kandidatom Ljudske fronte tudi na teh volitvah dali priznanje. Masovna udeležba in odlično razpoloženje so dokazali visoko zavest naših delovnih ljudi in pravilno politično gledanje na razvoj in dogodke. Kaj mora bolj razburjati in demoralizirati sovražnika kot taka udeležba na volitvah? In zunanja reakcija iže upravičeno obupana vsled tolikšnih porazov, ki jih je doživela navzlic vsem poskušam, da z vsakim sredstvom zadrži tudi najmanjšo pozicijo antijugoslovanskega na našem področju.

Že ob razpisu volitev smo dejali, da bo reakcija proglasila naše volitve za nelegalne. No, pravilno smo predvidevali! Naravno, kaj naj se ostane reakciji kot to, da napravi »izjavo« in neko »proglasitev«? Tržaška reakcija je sicer svobodna, da to napravi, koliko vrednosti je taka izjava pa si lahko predstavljamo. Prepričani smo, da je na svetu vsak dan manj ljudi, ki bi dajali kakršnokoli pomembnost izjavam ki jih neutrudi živji predstavniki črne reakcije vidijo s ciljem da bi zavajali svetovno javno mnenje. Ob naših volitvah so se potemtakem zbudili tudi tisti, ki se jih naše volitve tičejo kot lansk sneg. S stališča razlašene in prema-

gane reakcije, veleposestnikov in izkoriševalcev, pa je razburjanje razumljivo. Zakaj ne bi živel do smrti, si misli tržaška reakcija in sovjetska agentura v Trstu, če nam že socialistična demokracija v neposredni bližini ograža sožitje in napoveduje skorajšnji konec. In res, odločili so se, da zaprejo tovarne, trgovine ter urade v znak protesta, zaradi naših ilegalnih volitev. Tudi Vidali in njegovi zvesti so sklenili dokazati svojo pokorščino ne samo Moskvi ampak tudi Vatikanu in tržaški reakciji. Sovražniki vseh barv pozivajo delavce, naj v znak protesta štrajkajo. Zaprite vrata tovarnam dokler imate ključ, prekinite tok, da se ustavi stroji, toda v srca tržaških delavcev ne boste nikdar vsadili zaželenega sovražstva do delavcev našega ozemlja, zato ker imajo srečo, da upravljajo gospodarstvo in ki danes s toliko večjimi težavami gradijo socializem in socialistične odnose, ki jih bodo jutri deležni tudi tržaški delavci in delavke.

Kaj pravzaprav razburja sovražni-ke delovnih ljudi in njihove oblasti? Razpoloženje naših ljudi, ki je v nedeljo dokazalo, da so tukaj še zadnji ostanki obrnili hrbet sovražnikom vseh vrst od CLN do Informbiroja. Tržaško reakcijo jezi zlasti še dejstvo, ker je z dosedanjimi političnimi uspehi Fronte doživela nov

poraz v svoji neprestani gonji proti Jugoslaviji in njenim narodom. Naši uspehi obsojajo in so obsodili sovražno politiko italijanske reakcije, zlasti tržaške do Jugoslavije, ki umetno ustvarja nacionalno mržnjo in ki teži za osvajanjem tuje zemlje. Prav z udeležbo na nedeljskih volitvah smo dokazali ponovno tržaški klerofašistični in informbirojevski reakciji, da se moti, če računa še na kakršnokoli resno pozicijo v naših mestih in vaseh.

EISENHOWER NA »HELENI«

General Eisenhower je izpolnil obljubo, ki je dal ameriškemu volivcem in je obiskal Korejo. Kakšni bodo rezultati njegovega korejskega obiska, bomo šele videli. Tudi iz izjav, ki jih je dal po odhodu, ne moremo nič stvarnega sklepati, čeprav ugibanj ni manjkalo. Čakamo na dejstva, čakamo, da preneha vojna na Koreji. To zahteva ne samo vse miroljubno človeštvo, temveč tudi ogromna večina ameriških volivcev ki so mu zaupali vodstvo države samo zaradi tega, ker pričakujejo od svojega bodočega predsednika, da mu bo uspelo zaustaviti grozeč svetovni požar.

Seveda ne odvisi to samo od njega.

TUNIZIJCI ZAHTEVAJO SVOBODO

Vsakodnevne eksplozije bomb in atentatov po tuniških mestih in na podeželju spremljajo strahovito politično borbo med francoskimi gospodari in tuniškimi ljudstvom.

Pred nekaj dnevi se je z veliko naglico razširila vest, da je bil ubit vodja tuniških sindikatov Ferhard Hašed, ki je užival od vseh tuniških politikov največji ugled. Tunizani so prepričani, da so njihovega vodjo ubili Francozi, oziroma njihova tajna teroristična organizacija, »Rdeča roka«, v kateri je mnogo pripadnikov policijskih organov.

Umor Hašeda ni pretresel samo Tunizije, temveč tudi sosednje

arabske narode v Alžiru, Egiptu, zlasti pa v Maroku, kjer mora ljudstvo prav tako prenašati francosko kolonialno sužnost. V največjem mestu Maroka Casablanci je prišlo do strahovitih neredov zaradi Hašedovega umora, pri katerih je zgubilo življenje nad petdeset ljudi, na stotine pa je bilo ranjenih, oblasti pa so aretirale nad 500 oseb in blokirale s tanki in vojaštvom arabske četrti mesta.

Prostor nam ne dovoljuje, da bi opisali vso borbo Tunizijcev in Maročanov za svojo svobodo, toda pomniti moramo, da je ta borba vztrajna in pravična, ker se ta ljudstva bore za svojo svobodo in neodvisnost, o čemer noče ničesar slišati uradna Francija, ki vlada v teh deželah še z izsiljenimi pogodbami

in zakoni iz preteklega stoletja. Borba je krvava in nečloveška, tako da je vprašanje Tunizije in Maroka prišlo tudi na dnevni red sedanjega zasedanja Organizacije združenih narodov. Poudariti moramo, da se je večina držav, članice te organizacije, izrazila v prilog tunizijskega ljudstva in obsodilo francosko kolonialno politiko.

Trdovratna Francija pa brani svoje postopke z nekakšno namišljeno svojo suvereno pravico, da se Organizacija združenih narodov in druge države ne smejo vmešavati v tuniško in maroško vprašanje, češ da je to njena notranja zadeva.

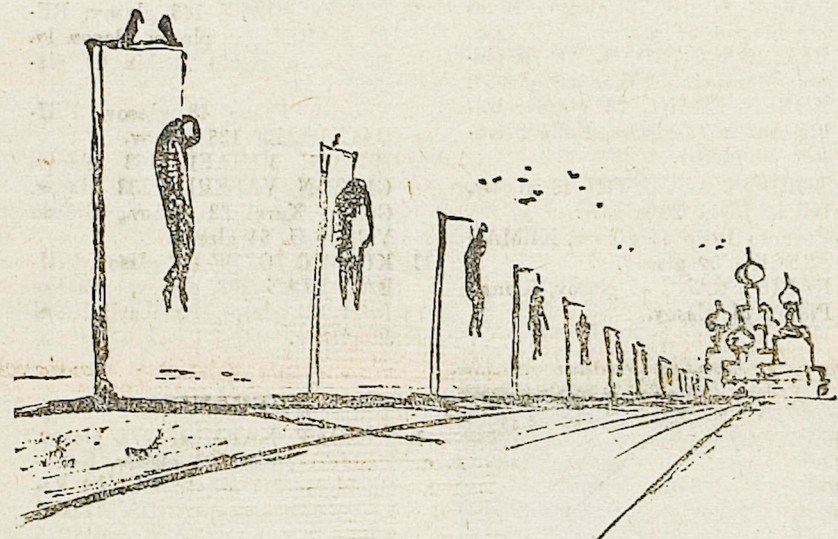
To je popolnoma krivo stališče francoskih kolonialistov kajti vprašanje rešitve kolonialnih vprašanj ne more biti samo francoska notranja zadeva, temveč je to splošno mednarodno vprašanje odnosov med narodi in med državami, je temeljno vprašanje miru v svetu sploh. Če je Franciji res do miru v svetu in do njenega poslanstva med kulturnimi narodi, mora nemudoma priznati Tunizijcem in Maročanom vse pravice, ki jih zahtevajo in ki jim po vseh zakonih pripadajo. V nasprotnem se bo krvavo kolo še razširilo in zagrozilo s strahovitim svetovnim požarom, ki pa ni v interesu niti Francije niti drugih držav, še manj pa miroljubnega človeštva.

V znamenju vešal

Obsežne čistke so na vrsti v državnem aparatu češkoslovaške in drugih satelitskih držav. Prav te dni poročajo iz Prage, da so aretirali še nekaj ministrov in generalov. Za Rudolfom Slanskim in njegovimi desetiimi tovariši, ki so jih pred dnevi obsedili v Pragi, je prišel na vrsto njegov najozlogovitejši prijatelj Antonin Gregor, ki je bil vse do prejšnjega tedna minister za zunanjo trgovino. Prav tako je tudi v zaporu armadni general Ludvik Svoboda, ki je bil vse do lanskega leta obrambni minister in je bil tedaj postavljen za ministra za telesno vzgojo in sport. Aretirali so tudi bivšega policijskega ministra Vladimira Koprivo, bivšega ministra za delo in socialno skrbstvo Evžena Eršana in ministra za težko industrijo Avgusta Klimenta. To je torej prvi rezultat praških obsežnih. Vse kaže, da je na Češkem odpor ljudstva do kolonizatorskih teženj tako velik, da niti 11 najbrutalnejših smrti ni moglo streti. Zato pripravlja MVD nove živte, ki naj bi z njimi opral svoj bankrot v notranji in zunanji politiki in obenem zastrašil svobodoljubno češkoslovaško ljudstvo.

Istoačasno poročajo iz Prage, da je val aretacij zajel tudi članstvo češkoslovaške kominformistične partije, tako da je zavladal hud preplah med samimi češkoslovaškimi komunisti.

Že po praškem procesu so napovedali podobne procese proti Gomulki in proti bivšemu zunanjemu ministru Ani Pauker. Javni tožilec je na praškem procesu dolžil židovske nacionaliste in sionistične kapitaliste, da so načrtno rovarili proti državi in poskušali zaslužniti Češko ameriškemu kapitalizmu in jo odtrgati od Sovjetske zveze. Ta napad na »sioniste, židovske nacionaliste«, na samo izraelsko državo pa kaže za kulisne namene Sovjetske zveze, da si pridobi vpliv na Srednjem vzhodu, da tako laže uredi svoje imperialistične težnje.

Pot do »najprejšeje« mesta k »najmodrejšemu človeku« je polno dokazov »najnaprednejše« demokracije na svetu

SLOVENC V GORICI TERJAJO SVOJE PRAVICE

Pojutrišnjem bodo v Gorici in v trinajstih občinah goriške pokrajine občinske volitve. Slovenci bodo volili samo v goriški občini, pod katero spadajo tudi čisto slovenska predmestja Štandrež, Pevma, Oslavja, St. Maver in Podgora.

Čeprav bodo pojutrišnjem volitve le administrativnega značaja, imajo kljub temu velik politični pomen, posebno za Slovence v mestu in v predmestjih, ki se tako žilavo bore že od 1947 leta za uveljavljanje svojih pravic, za enakopravnost s so-državljanji italijanske narodnosti, skratka za svoj obstoj na svoji zemlji, za ohranitev svojega jezika, svojih običajev in svojega gospodarstva.

Službena Italija ki ji danes načeljuje demokristjanska vlada z De Gasperijem na čelu, se zelo malo razlikuje od fašističnih vlad, v postopku proti slovenski manjšini. Lahko mirne duše ugotovimo, da je razlika med današnjo in Mussolinijevo vlado le v tem, da Mussolini ni priznaval slovenske manjšine in ji je odvzel vse pravice, medtem ko De Gasperi in demokristjani tolerirajo Slovence samo v goriški pokrajini, medtem ko se položaj Beneških Slovencev od Mussolinijevih časov ni prav nič spremenil.

Res je, da imajo Goriški Slovenci nekaj slovenskih osnovnih in srednjih šol, da imajo svoj tisk in prosvetna društva, da imajo tudi nekatere zadruge, toda to italijanski oblastniki samo še tolerirajo.

Slovenci v Gorici in na Goriškem so prepuščeni sami sebi in morajo vse kulturne in gospodarske ustanove sami vzdrževati v velikem strahu, da jim vlada še tega ne vzame, kar

so si s težko borbo pridobili v času narodnoosvobodilne vojne.

Italijanska vlada je doslej ostala gluha na vse zahteve Slovencev v Italiji, naj jim pravice uzakoni in prizna, kakor to predpisuje mirovna pogodba z Italijo in kakor to predvideva sama italijanska ustava. Namesto tega odgovarja demokristjanska vlada s stalnim zapostavljanjem in preganjanjem Slovencev in z naseljevanjem Italijanov iz južne Italije in ezulov, ki imajo nalogo spodrinuti Slovence iz vseh služb, jih gospodarsko uničiti in tako spremeniti ob sami meji etnično strukturo prebivalstva.

Pojutrišnjem bo torej borba Slovencev za volitve v Gorici v mestni občinski svet zelo težka. Predvsem moramo poudariti vse mogoče težave, katerim so izpostavljeni ne samo s strani uradne Italije, temveč tudi mestnih oblasti, ki so v rokah demokristjanov in ostalih šovinističnih strank. Svojo kandidatno listo so letos postavili tudi ezuli, ki jih je v velikem številu De Gasperi naselil ne samo v mestu, temveč predvsem v predmestjih, ki so bila vedno popolnoma slovenska. Da s tem Italija zasleduje imperialistične cilje, je jasno vsakomur, še najbolj pa samim goriškim Slovincem, ki se morajo trdo boriti za vsako dobitnico pravice. Ezuli so povsod privilegirani, zlasti pri sprejemanju v državne in občinske službe, odpusti Slovencev iz služb pa so vsakodnevni pojav.

Že sam program Demokristijne fronte Slovencev, edine resnoredne organizacije, ki se dosledno bori že od 1947 leta za nacionalne in so-

cialne pravice našega življa v Italiji, dokazuje, v kakšnih razmerah morajo živeti Slovenci v Italiji že deveto leto po zlomu fašizma. Demokristijna fronta Slovencev zahteva dvojezično uradovanje in dojezične napise v občinskih uradih in ustanovah, namestitve sorazmernega števila slovenskih uradnikov, enakopravnost v javnem in gospodarskem življenju, podporo kulturnim, gospodarskim in socialnim potrebam in jamstvo za njihov neoviran razvoj. Dalje zahtevajo Goriški Slovenci, naj jim se vrne Ljudski dom, ki je bil desetletja pred fašizmom središče slovenske kulturne in gospodarske moči na Goriškem, naj občina poskrbi za zadostno število učilnic za slovenske osnovne šole in enakomerno gospodarsko pomoč vsem predelom mestne občine.

Iz samega programa torej nujno ugotavljamo, da se Slovenci na Goriškem borijo za tiste minimalne in človečanske pravice, ki bi jih morali imeti že zdavnaj in za katere so prelili tudi poteke krvi.

Zaman govori De Gasperi o želji za dobrimi odnosi z Jugoslavijo, zaman poudarjajo italijanski vodilni krogi svojo zapadno demokracijo in krščansko kulturo, če pa na Goriškem in v Benečiji strahovita dejstva te lepo doneče fraze postavljajo na laž, saj mora slovenska manjšina še danes živeti življenje kolonialnih narodov v Afriki. Dokler ne bo italijanskih odgovornih politikov srečala pamet, dotlej ne more biti govora o normalnih sosednjih odnosih med Jugoslavijo in Italijo.

Na kratko

Pretekli teden so predsedniki držav britanske skupnosti, ki so zasedali na konferenci v Londonu sklenili, da bo prihodnjo pomlad odpotoval v Washington predsednik angleške vlade Churchill. Churchill je to svojo željo izrazil že takoj po predsedniških volitvah v Ameriki, rad bi osebnost spoznal, kakšno politiko bo vodil general Eisenhower. Razen tega bo Churchill objasniti predsedniku Združenih držav Amerike, kakšno stališče ima Anglija do najbolj perečih svetovnih vprašanj in kako bi lahko prišlo do pomiritve v svetu.

Uradni rezultati volitev v koprskem okraju

(Nadaljevanje s 1. strani)

- rel 36 glasov, Muzenič Rafko 84 glasov, Jakomin Roman 87 glasov.
13. VATOVEC ERNEST 219 glasov, Krmač Branko 84 glasov.
14. Čok Stanko 77 glasov, BERGMAN MIMICA 108 glasov, Majer Peter 30 glasov.
15. MONDO VITTORIO 115 glasov, Angelini Vittorio 55 glasov.

LO MESTNE OBČINE

PIRAN

1. TOMASIN PLINIO 293 glasov, PERENTIN SERGIO 315 glasov, Gjurjevič Olivio 193 glasov, MUIESAN IDA 373 glasov, RAVALICO GIOVANNI 335 glasov, Maraspin Angelo 262 glasov, Micalesin Tullio 267 glasov, CORSI DOMENICO 282 glasov, Langher Mario 214 glasov, Brajković Evgenij 121 glasov.
2. RENKO IVAN 288 glasov, GIACHIN BRUNO 418 glasov, Uršič Stanko 228 glasov, RADIOVO FR. 347 glasov, VUK MARCELLO 242 glasov, Radivo August 236 glasov, Ruzzier Nicolò 224 glasov, Šavle Franka 115 glasov, PETRONIO LUIGI 249 glasov, Contento Domenico 229 glasov.
3. PARENZAN ANTONIO 491 glasov, CORSI ITALO 505 glasov, Morgan Karlo 315 glasov, TOIČ GIUSEPPE 348 glasov, Sturm Palmira 327 glasov, Korenič Virgilia 187 glasov, Babič Marija 120 glasov, TUREL MARIO 330 glasov, Križman Enrica 134 glasov, CHELLERI ANTONIO 33 glasov.
4. MARSICH-VIDALI SILVANA 354 glasov, FALCONER ROCCO 342 glasov, Kante Ciril 263 glasov, Tuljak Pietro 239 glasov, Inserviente Enrico 220 glasov, BARTOLE FERUCIO 342 glasov, DEGRESICH dr. ERNESTO 310 glasov, Plahuta Pavlina — Ljubica 129 glasov, FRAGIACOMO MARCO 316 glasov, Tomasin Lidija 216 glasov.
5. JORDAN IVAN 319 glasov, FRAGIACOMO VITTORIO 447 glasov, LISJAK FRANCESCO 255 glasov, Bevk Antonija 223 glasov, DAMIANI GIOVANNI 266 glasov, Lisjak Ginkana 108 glasov, SELIČ RUDI 313 glasov, Jeličič Viktor 152 glasov, Tavčar Ludvik 127 glasov, Ravalico Odorico 236 glasov, Fragiaco Anita 223 glasov, Perko Anton 197 glasov, Jeličič Peter 99 glasov.

LO MESTNE OBČINE KOPER

1. BENUSSI ROMANO 758 glasov, PAHOR STANKO 655 glasov, PESARO ANTONIO 705 glasov, Bordon Karlo 277 glasov, PLESNICA LOJZKA 619 glasov, GANDUSIO ERMENEGILDO 629 glasov, BADALIČ LINA 553 glasov, Destradi Ana 388 glasov, Bandel Viktor 209 glasov, Racman Pietro 322 glasov, Jež Anton 267 glasov, Hrvatini Emil 224 glasov, Plaino Aldo 327 glasov.
2. CAHARIJA LEOPOLD 570 glasov, CROLLINI ELIA 574 glasov, CINK STOJAN 451 glasov, MAZZELLI GIOVANNI 563 glasov, LUIS VITTORIA 533 glasov, Cetin Antonio 306 glasov, Cetin Matteo 247, Žgur Tončka 198, Padovan Manlio 320, ČEBRON SREČKO 406 glasov, Penso Valeria 313 glasov, Lukša Mila 284 glasov.
3. PRIJON KARLO 892 glasov, PESARO MARIO 714 glasov, Zucca Attilio 413 glasov, ŽIVEC VIDA 579 glasov, SUPLINA FRANCESCO 687 glasov, Vilhar Lojze 340 glasov, Flego Gabrijel 422 glasov, Lonzar Francesco 326 glasov, Vidmar Marija 250 glasov, ZLOBEC ZORAN 673 glasov, KEBER DRAGO 599 glasov, Deponte Giovanni 288 glasov.
4. PEČARIČ AVGUST 536 glasov, SCOCIR MATTEO 534 glasov, Zonta Destradi Maria 317 glasov, ZEGA MARIJA 574 glasov, FURLANIČ FELICE 522 glasov, CUPIN PAOLO 573 glasov, Satti C. 305 glasov, Učaj Ciril 254 glasov, TREMUL FRANCESCO 630 glasov, Faust Emilio 242 glasov, Martine Peter 197 glasov, Decarli Nicolò 325 glasov.
5. SANTIN MARIO — WALTER 389 glasov, VALENTIČ JOSKO 303 glasov, BURLIN FRANCESCO 322 glasov, DESTRA DI GIOVANNI 321 glasov, BRAJNIK

CARLETTA 264 glasov, Korenka Marija 82 glasov, Bolis Pietro 140 glasov, Stelfi Arturo 159 glasov, Lonzar Giuseppe 130 glasov, Kocjančič Lazar 80 glasov.

LO MESTNE OBČINE

IZOLA

1. DELISE NEVIO 408 glasov, GOBBO NERINO — GINO 371 glasov, ČUK MIRKO 260 glasov, BUSDON SERGIO 343 glasov, Zaro Mario 213 glasov, Barison Antonia 150 glasov, Krevatin Orsola 122 glasov, Degrassi Gilante 211 glasov.
2. MELIHAR BOGDAN 412 glasov, HERKOV LIDIJA 397 glasov, Božič Renato 279 glasov, VESCOVO VINCENZO 356 glasov, ZARO DOMENICO 310 glasov, Felluga Silvestro 275 glasov, Ruscolin Erminio 220 glasov, Bembič Constantino 149 glasov.
3. PARMA MIRANDA 379 glasov, HUDES ALOJZ 252 glasov, SFILIGOJ ELIO 209 glasov, Cetin Miro 191 glasov, POZZETA PIETRO 249 glasov, Degrassi Salvatore 209 glasov, Pugliese Francesco 178 glasov, Pugliese Giusto 153 glasov.
4. CARBONCICH GIOVANNI 295 glasov, ZLOBEC EMIL 270 glasov, ZARO LUIGI 366 glasov, COSTANZA GIUSEPPE 310 glasov, Delise Giovanni 192 glasov, Pugliese Nicolò 158 glasov, Ulcigraj Romeo 181 glasov, Scotto Rosa 109 glasov.
5. Carboncic Giovanni 269 glasov, COLOMBAN GIOVANNI 295 glasov, FELLUGA SOLIDEA 323 glasov, DEPAE VALERIA 274 glasov, CHICHO EGIDIO 279 glasov, Rezier Pietro 141 glasov, Delise Mario 210 glasov, Moscolin Giovanni 202 glasov.
6. BENVENUTTI MARIO 321 glasov, Božič Vittoria 161 glasov, Zenaro Salvatore 199 glasov, KOVACIČ dr. STANKO 217 glasov, PARMA GIUSEPPINA 262 glasov, Delise Giovanni 149 glasov,

der 81 glasov.

3. KALIGARIĆ ROMAN 95 glasov, Mikac Jožef 25 glasov, Babič Marjan 9 glasov.
4. Jurišević Anton 84 glasov, TULJAK JOŽEF 103 glasov.
5. MUZENIČ JORDAN 83 glasov, Bernetič Bruno 76 glasov, JERMAN ERNEST 81 glasov, Kocjančič Ivan 61 glasov.
6. KRBAVČIČ IVAN 194 glasov, SAVRON PETER 223 glasov, Karlovič Jožef 157 glasov, Podreka Anton 118 glasov.
7. JERMAN REMIGIJ 97 glasov, Fičur Roman 96 glasov.

OBČINSKI LO

MAREZIGE

1. SABADIN OSKAR 311 glasov, Lovrečič Srečko 122 glasov, KRMAC MARIJAN 165 glasov, Štok Andrej 159 glasov, SABADIN VIKTORIJA 173 glasov, PLAHUTA RUDOLF 211 glasov, Babič Rafael 133 glasov, Škrat Matija 88 glasov, Sabadin Franc Josip 38 glasov, Koren Josip 68 glasov, Sabadin Avgust 69 glasov.
2. Savtič Antur 51 glasov, HRVATIN SILVO 57 glasov, Dobrinja Edo 14 glasov.
3. JERMAN GROZDAN 68 glasov, Jerman Branko 25 glasov, Jerman David 6 glasov.
4. KODARIN SILVO 143 glasov, Kodarin Andrej 109 glasov, JURINČIČ JOŽE 116 glasov, Jerman Francka 82 glasov.
5. VERGAN ANTON 86 glasov, Peroša Jože 48 glasov.
6. ŠAVLE JOSIP 78 glasov, Bembič Martin 59 glasov.
7. BELLINA GAUDANZIO 98 glasov, Marancina Franc 55 glasov, KOREN FRANC 78 glasov, Babič Anton 77 glasov, Belič Silvester 50 glasov.
8. BORDON AVGUŠTIN 40 glasov, Lukač Josip 28 glasov.
9. Favento Josip 44 glasov, KRMAC SREČKO 89 glasov.
10. BABIČ FRANC 56 glasov, Krmač Palmo 31 glasov.

Od Triglava

glasov, RACE BRANKO, 187 glasov, BAZEČ VAL. 152 glasov, Delbello Marij 74 glasov, Bažec Peter 127 glasov, Rihtar Marija 69 glasov.

OBČINSKI LO

ŠMARJE

1. GRIZONIČ JOŽEF 152 glasov, KRMAC DRAGICA 132 glasov, Gregorič Anton 105 glasov, Ivančič Ivan 114 glasov, Debernardi Franc 91 glasov.
2. Kocjančič Lojzka 40 glasov, STRAMSEK JOŽ. 48 glasov, Sergaš Emil 47 glasov.
3. STANČIČ Ivan 73 glasov, Markežič Josip 18 glasov, Gorela Iv. 24 glasov, Morgan Marjan 15 glasov.
4. Pribac Pavel 223 glasov, MARKEŽIČ ANTON 369 glasov, KOCJANČIČ MILKA 349 glasov, ULČNIK STANKO 262 glasov, Markežič Aleksander 192 glasov, HRVATIN RUDOLF 298 glasov, Prodan Palmira 160 glasov, Hrvatini Franc 245 glasov.
5. DILICA ANTON 143 glasov, Benčič Lazar 102 glasov, PEROSA RUDOLF 160 glasov, Kodarin Rudolf 122 glasov.
6. Baruca Andrej 103 glasov, Baruca Jožef 130 glasov, GOJA ALBIN 132 glasov, SUBER EMIL 138 glasov.
7. BENČIČ JOŽEF 123 glasov, Nemač Jožef 110 glasov, Nemač Antonio 96 glasov, PRIBAC EMIL 169 glasov.
8. KERIN JOŽEF 143 glasov, REJA KAREL 109 glasov, Degan Iv. 80 glasov, Kerin Joakin 68 glasov.
9. Vescovo Franc 48 glasov, PRIBAC JOŽEF 125 glasov.
10. PRIBAC MIHAEL 158 glasov, GRIZON VALERIJA 132 glasov, Grižon Karel 22 glasov, Grižon Valerij II. 54 glasov.
11. KUZMIČ JOŽEF 122 glasov, PRIBAC IVAN 188 glasov, Pribac Jožef 121 glasov, Francarli Karel 52 glasov.

OBČINSKI LO

DEKANI

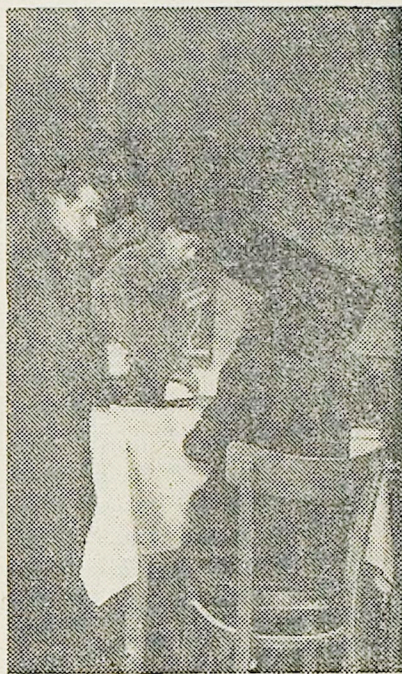
1. ŠKRAT KARMEL 277 glasov, Kodarin Josip 193 glasov, Kodarin Ratko 211 glasov, CUNJA VIJEM 259 glasov, OGRIN ALBIN 278 glasov, Kavrečič Nazarij 225 glasov, Muzenič Peter 203 glasov, Jakomin Roman 126 glasov, GREGORIČ ERNEST 262 glasov, HRVATIN NEVIJA 259 glasov.
2. OBAD DUŠAN 548 glasov, VALENTIČ EVGEN 414 glasov, FURLANIČ MARIJA 463 glasov, BRAJNIK KAREL 207 glasov, GREGORIČ BOGOMIL 392 glasov, Gregorič Peter 137 glasov, Zahar Peter 147 glasov, Gregorič Karel 149 glasov, Fortuna Valerij 151 glasov, GREGORIČ VOJKO 431 glasov, Piciga Edvard 129 glasov, Šturman Karel 151 glasov.
3. Hrvatini Narcis 204 glasov, Cordo Niko 212 glasov, Švagej Mirko 181 glasov, HRVATIN MARIJA 233 glasov, KLARIČ LIDIJA 223 glasov, Stražar Jernej 180 glasov, BOLČIČ IVAN 325 glasov, FURLANIČ VALERIJA 269 glasov.
4. Primožič Valentin 88 glasov, CUPIN VENCESLAV 104 glasov, BUSIAK RAFAEL 164 glasov, CUPIN VIJEM 126 glasov, Primožič Evgen 101 glasov, Oblak Jožef 65 glasov.
5. Lazar Marjan 67 glasov, IVANČIČ DANILO 112 glasov, PURČER MIRO 126 glasov, Krašovec Gregor 60 glasov, Klabijam Albin 83 glasov.
6. KOROŠEČ ANDREJ 41 glasov, Božič Dorka 15 glasov.

OBČINSKI LO

PORTOROŽ

1. POROPAT FRANCESCO 279 glasov, KNEZ LUIGI 302 glasov, VALENTIČ GUIDO 236 glasov, Sakolič Armando 211 glasov, Kocjančič Dušan 141 glasov, Bolčič Giovanni 119 glasov.
2. BENEDETTI LIBERO 197 glasov, Lantier Pietro 133 glasov, Klun Antonio 48 glasov, PLISKO ALBIN 135 glasov, KOCJANČIČ Gina 149 glasov, Roter Antonio 89 glasov, Posega Luciano 82 glasov.

3. Ruzzier Giovanni 73 glasov, SABADIN MARIJA 110 glasov, KRIŽMAN MATTEO 84 glasov, Rupnik Vinko 40 glasov, Živkovič Dragica 20 glasov, Martinčič Pietro 41 glasov.
4. VUK KLAUDIO 254 glasov, DOMJO JURIJ 331 glasov, GAJSEK DUŠA 208 glasov, BABIČ KAROLINA 197 glasov, Verginella Jernej 179 glasov, Požar Luigi 172 glasov, Seljak Ivan 188 glasov, Meršnik Antonio 102 glasov, Telluri Mario 6 glasov.
5. POŽAR GIOVANNI 203 glasov, STARC ROBERT 200 glasov, Prodan Franc 149 glasov, FRAN-

Mladinec voli

ZA VITTORIO 244 glasov, Bonifacio Ottavio 142 glasov, Šoba Rudi 89 glasov, Ruzzier Lino 136 glasov, FONDA AMABILE 198 glasov, Fermo Ottavio 168 glasov, Magerini Giulio 71 glasov, Černac Celestina 73 glasov, Bonaca Giuseppe 24 glasov.

6. CORSI VITTORIO 210 glasov, Fragiaco Maria 102 glasov, Ruzzier Pietro 110 glasov, BONIFACIO ERNESTO 193 glasov, Škrat Mario 84 glasov.

7. FONDA ANGELO 216 glasov, DOMJO VITTORIO 172 glasov, Busletta Anita 91 glasov, Pavlich Nicolò 80 glasov, Fermo Vittorio 113 glasov, ZLATIČ RENATO 115 glasov.

Žusterna

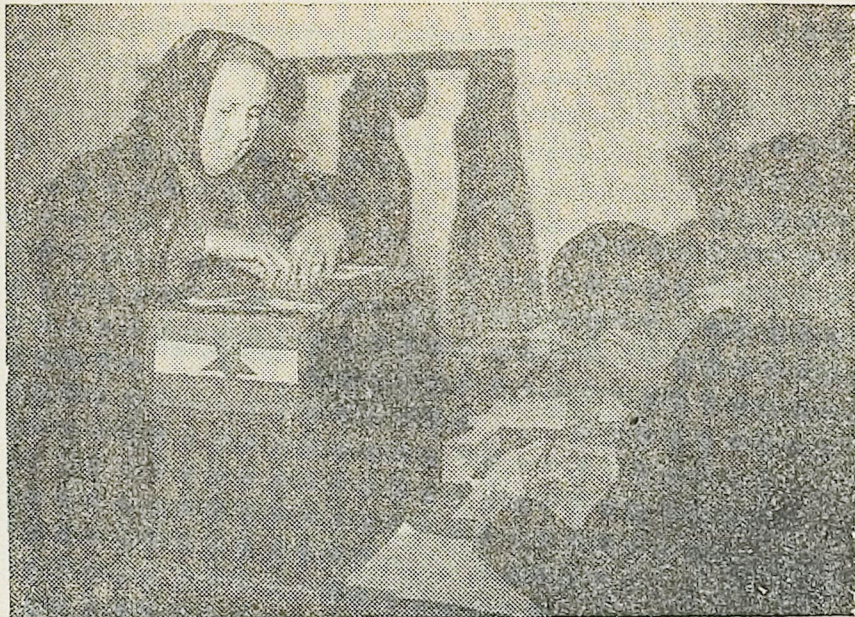
Že v soboto je bilo volišče v Žusterni okrašen z zastavami, slikami in zelenjem. Hoteli smo se izkazati, saj smo tekmovali z ostalimi voliščima v Smedeli in Sv. Marku. V nedeljo smo volišče odprli že ob sedmi uri. Volilna komisija je imela vse pripravljeno, da so se volitve larko takoj začele. Bližnji volilci so hitro opravili svojo dolžnost. Težje je bilo za oddaljene, ki so morali v močni burji po eno uro in tudi več hoditi peš. Pa se niti ti niso ustrašili. Volilci so se vrstili pred mizami, oddajali svoja vabila in odhajali nato v kabine, kjer so volili. Po opravljeni volilni dolžnosti so se ustavljali v dvorani in se zanimali za odstotek volilcev, ki so že opravili svojo dolžnost.

Nekateri člani odbora so medtem nosili volilnice tistim, ki sami niso mogli priti na volišče, bolnim in starim ljudem. Ob 10. uri nam je tovarišica Marija prinesla gorkega čaja, da smo se ogreli in potem lažje pričakovali zadnjih volilcev. Tudi ti so kmalu prišli. Manjkala sta samo še brata Pečar, ki sta prišla šele ob 11.25 uri čepprav ne stanujeta daleč. Volitve smo s 100 odstotno udeležbo zaključili ob 14. uri.

Pri štetju glasov smo ugotovili, da sta bila izvoljena tov. Rado Čehovin za okrajni zbor, za občinski odbor pa tovarišica Mimica Bergman.

Volilci Žusterne smo tako pokazali svojo voljo, da smo enotni in da nas nobena lažna propaganda irendentistov in kominformistov ne more razbiti.

S. T.

Na volišču v Kortah

Menis Augusto 159 glasov, BONASISI VINCENZO 225 glasov.

7. PARMA NERIO 529 glasov, FERFOGLIA VITTORIO 459 glasov, DAVANZO FRANCESCO 373 glasov, VIEZZOLI LUCIA 396 glasov, APOLLONIO ANTONIO 274 glasov, Benvenuti Tereza 260 glasov, Ugo Luigi 171 glasov, Moratto Antonio 165 glasov, Carboncic Marco 118 glasov, Dagri Guglielmo 158 glasov.

8. MENIS VIRGILIO 289 glasov, KNEZ VIKTORIJA 286 glasov, Škerlič Jožef 248 glasov, DELLORE MARIO 251 glasov, Perini Virgilio 180 glasov, Delise Giovanni 175 glasov.

OBČINSKI LO

IZOLA - OKOLICA

1. KORENIKA SILVIO 366 glasov, NOVAK MILAN 307 glasov, VATOVEC BOGOMIL 250 glasov, GRBEC STANKO 363 glasov, Grbec Ana 233 glasov, Gorella Emil 168 glasov, Barut Albin 188 glasov, Metoš Franc 197 glasov.
2. KLEVA VIKTOR 101 glasov, FIČUR PETER 150 glasov, Babič Ernest 95 glasov, Kleva Aleksan-

OBČINSKI LO

SEČOVLJE

1. PETRONIO ROMANO 312 glasov, Mahnič Jože 182 glasov, ČEROICI GIOVANNI (Olivio) 333 glasov, Smerdu Pavel 245 glasov, Grizanič Franc 140 glasov, BRAICO DOMENICO 262 glasov, Glavčič Antonio 217 glasov, RUZZIER GIOVANNI 304 glasov, Pavlič Francesco 105 glasov, VATTI LORENZO 309 glasov, Kastelic Marino 200 glasov.

2. KASTELIČ HENRIK 327 glasov, POROPAT GUERINO 332 glasov, VUK ANDREJ 237 glasov, ROCCO ELDA 309 glasov, Pribac Jože 155 glasov, Korenika Anton 191 glasov, Calcina Antonio 224 glasov, SERGAŠ FRANC 244 glasov, Štokovac Ivan 178 glasov, Grbac Ana 120 glasov, PITACCO NICOLO' 248 glasov, Grbac Marija 76 glasov, Vatta Antonio 185 glasov, Busletta Erminio 105 glasov, Predonzani Giovanni 130 glasov, Sinkovič Marjan 121 glasov.
3. MAHNIČ LUCIJAN 227 glasov, Grižon Mihael 141 glasov, Vuk Emil 133 glasov, Debernardi Jože 138 glasov, ŠPEH IVAN 189

do Jadrana

V POSTOJSKEM OKRAJU JE VOLILO 97% VOLILNIH UPRAVIČENCEV

Tudi postojnski okraj ne zaostaja za drugimi v borbi za boljše bodočnost. To so pokazale tudi volitve v nedeljo. Vsi so se zavedali velikega pomena le-teh in so zato že v zgodnjih jutranjih urah prihitali na volišča, da izpolnijo svojo častno državljansko dolžnost. V postojnskem okraju je volilo 97 odstotkov vseh volilnih upravičencev. Še tista dva manjkajoča odstotka pa gresta večji del na račun pomanjkljivosti v volilnih imenikih.

Ko so volilne komisije zaključevale svoje delo, so našle tudi kakšno neveljavno glasovnico. Sladko pa so se nasmejali na volišču v stari postojnski gimnaziji, kjer je neki osamljen prenapet priskočil smrt komunistom. Škoda, da ni napisal, za kam bi rad imel potni list. Če bi rad k pravovernim z nezmotljivim vseh papežev moskovskim papežem na čelu, bi mu sicer malo teže ustregli, kot če bi hotel k rimskemu podeljevalcu krvavo rdečih kardinalskih plaščev, ki nekaterim velikim zločincem ravno prav pridejo, ker mislijo, da jim lahko pokrijejo njihovo krvavo preteklost. Povsod bi ga bili najbrž veselili in nekaj Judeževih grošev bi mu bilo plačilo za klevečanje svoje domovine, v kateri ni bil pripravljen poštno delati.

Take ljudi pa vsa naša skupnost odklanja, kar so tudi izpričali vsi drugi volilci, ki so glasovali za kandidate OF. Ti pomenijo nam vsem izpolnitev našega programa graditve socializma — graditve boljšega življenja v resnični svobodi in neodvisnosti.

Postojni okraj ima petnajst občin

7. decembra na Krasu

(Nadaljevanje iz 2. strani)

burja, ki je zelo divjala, posebno v Brkinih in v Istri. Ob poteh je bilo opaziti prevrnjene vozove, telefonske in električne napeljave so bile večkrat pretrgane. Stari ljudje in bolehní so mogli na volišča samo ob spremstvu mladih močnih ljudi. V vasi Sočerga je najprej prišel na volišče že ob 6. zjutraj najstarejši vaščan, 78-letni Paliska Jožef.

Opoldne so bile v sezanskem okraju v glavnem volitve zaključene, le nekatera volišča so čakala še na ne-

in 31.891 volivcev. Od teh je bilo na dan volitev opravičeno odsotnih 3.380 ali 10,6 odstotka, volilo pa je 27.655 ali 97 odstotkov.

Najboljša je bila po volilni udeležbi občina Knežak, kjer je glasovalo 99,85 odstotkov volivcev. Sledila je Planica (99,64), Prem (99,26), Jelsane (99,22), Pivka (98,98), Dolane (98,61), Hruševje (98,58), Jablanica (97,55), Postojna (97,23), Bloke (97,07), Ilirska Bistrica (95,76), Loška dolina (95,72), Begunje (94,97), Rakek (94,02) in Cerkljica (93,63).

Odlični volilni rezultati v Idriji

Večina Idrijčanov je volila že v prvih jutranjih urah. Ob 9. uri sta volitve zaključila s 100-odstotno udeležbo že dva rajona. Večina rajonov je volitve zaključila ob 11. uri.

Od približno 3600 volilnih upravičencev je upravičeno izostalo od volitev 290 volivcev, ker so ali v vojski, v bolnicah ali pa nesposobni za hojo. Namenoma so izostali od volitev samo trije volilci.

V mestni odbor so bili izvoljeni: Lado Božič, inženir Franjo Kordež, Franc Skok, Julka Carli, St. Brus, Rozalija Lipužič, Vlado Velikonja, Franc Gantar, Vlado Hribernik, Mira Seljak, Anton Strnad, Frančiška Golob, Rajko Kokalj, Janez Pirc, Srečko Logar, Janko Bevk, Fr. Eržen, Miro Golob, Franc Poljanec, Jožip Kenda in Franc Mohorič.

V okrajni odbor so bili izvoljeni: Lado Božič, ing. Miloš Šulin, Frančiška Golob in Anton Troha.

Ti rezultati kažejo, da Idrijčani stojijo trdno s svojo politično in partijsko organizacijo. Škoda, da social-

katere posameznike, ki so se oddaljili od doma.

Od 22.113 volivcev jih je za občinske volitve volilo 20.165, 1.891 pa jih je bilo opravičeno odsotnih, bodisi da se nahajajo v JLA, v bolnicah ali pa so zaposleni izven okraja. Le 51 volivcev v okraju ni hotelo iti na volišče in s tem dokazalo vso svojo revščino. 99,77 odstotka volivcev je enotno glasovalo za kandidate Osvobodilne fronte in izvolilo iz njihove srede res najboljšje in najbolj predane ljudi za našo nadaljnjo socialistično izgradnjo.

Občina v	Udeležba volivcev na volitvah	Opravičeno odsotnih	% Udeležbe	Število absinentov	Nveeljv. glasovnic
Črnikal	1189	105		2	
Vreme	1620	151		—	za Okr.
Sežana	1885	144		—	LO 231
Senožec	1481	117		1	
Štanjel	1097	42		—	
Podgorje	2140	181		1	za Občin.
Podgrad	1821	204		4	ske LO
Materija	2100	245		20	241
Komen	654	41		—	
Kozina	642	99		3	
Gradišče	1190	120		5	
Dutovlje	3186	356		9	
Divača	1160	92		6	
Skupaj	20.217	1896	99,77	51	

V okrajni zbor okrajnega ljudskega odbora Sežana so bili izvoljeni sledeči odborniki: v občini Sežana Dolgan Ervin, sekretar okrajnega komiteja ZKJ Sežana, nosilec spomence 1941; Goljevšek Ljudmila, računovodkinja občinskih podjetij v Sežani, stara aktivistka; Mahnič Filip iz Favirja, v volilni enoti Vrabče pa Rosa Franc; v Vrhovljah Ravber Vladimir; Škrinjar Slavko, Zdenek Leonarda in Šuc Ciril so bili izvoljeni v občini Dutovlje. V občini Komen so izvolili Kofola Avgusta, Rudeža Dušana, dosedanega podpredsednika OLO Sežana, Kermolja Jožefa in Čotarja Alojza. V občini Štanjel je bil izvoljen Štubelj Slavko in Seražin Alojz iz Štjaka. V občini Senožec Suša Miro, v občini Divača Stopar Alojz, Gašperšič Ivan, nosilec spomence 1941 in Gombač

Janko iz Mutavuna. V vremski občini so izvolili Zrnca Alberta in Prelea Ivana. V občini Podgrad je zmagal Gaberšnik Jožef, Krašovec Anton, Dovedi Jožef in Ovcarič Anton, dosedanji predsednik OLO Sežana. V Materiji so izvolili Mahnič Ladota, organizacijskega sekretarja okrajnega komiteja ZKJ Sežana, Cendaka Jožefa in Filipčiča Jožefa. V občini Kozina pa dr. Rapotca Jožefa, zdravnika, Petrinja Danila, dosedanjega predsednika OLO Postojna. Pavlič Peter in Simčič Albin pa sta bila izvoljena v občini Črnikal. V občini Gradišče so bili izvoljeni Jakomin Ivan, znani zadržnik iz Kubeda, Kozlovič Dušan iz Trusk in Pakič Jožef iz Sočerge. V občini Podgorje je s popolno večino glasov zmagal Filipčič Ivan iz Podgorja. Janko Valentinič

ni sestav ne odgovarja v polni meri rudarskemu značaju našega mesta, ker je v odbor prišlo premalo rudarjev. Tudi štiri izvoljene žene niso izpolnile pričakovanja, da se bo že pri teh volitvah pokazala ženska enakopravnost v taki meri, kakor bi se morala.

V okoliških vaseh je močna burja s snegom precej motila potek volitev. L.S.

Gospodinjski tečaj v Tolminu

Skoraj pred vsemi 171 volišči v okraju so se že pred šesto uro zjutraj zbirali volilci in so jih morali na njihovo zahtevo še pred časom spustiti na volišča. Ob treh popoldne je volilo že nad 97 odstotkov upravičencev. Prva je volitve zaključila najzahodnejša občina Jugoslavije Breginj. Prvo volišče je bilo v vasi Robedišče, ki je edino od naselij Slovenske Benečije po krivični mirovni pogodbi z Italijo le ostalo v naši domovini. Vsa občina je že ob pol desetih popoldne stoodstotno zaključila volitve.

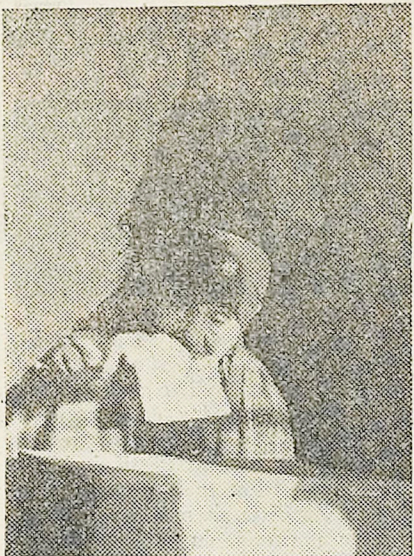
Stoodstotno so še glasovale občine Kobarid, mestni odbor LO Idrija in občini Most na Soči ter Grahovo. V splošnem pa je tolminski okraj drugi najboljši — takoj za sežanskim — z 99,73 odstotkov. —an.

Vanganel

Dan volitev je bil za nas velik praznik. Vsi smo šli na volišče in glasovali za ljudi, ki bodo tudi za naprej dobro vodili naše gospodarstvo ter kulturno in politično življenje. Volitev se ni udeležil Bruno Kozlovič. Temu pa so pokazali, kje je prava zavest delavca tisti tovariši v naši občini, ki so sicer zaposleni v Trstu, pa so ta dan prišli opraviti svojo volilno dolžnost.

Tinjan

Dan borbe bi v Tinjanu lahko imenovali volitve v nedeljo. Ker smo na tako izpostavljeni točki, je burja imela še prav posebno moč. To pa nas ni začelo, da ne bi bili šli na volišče. Na primeri, da je burja hotela s kak način zabraniti izstop iz hiše. Polno dobro volje in tudi moči je imel vsak volivec zbrati, da je to premagal močne sunke burje in prišel do volišča. Da smo se potrudili dokazuje to,

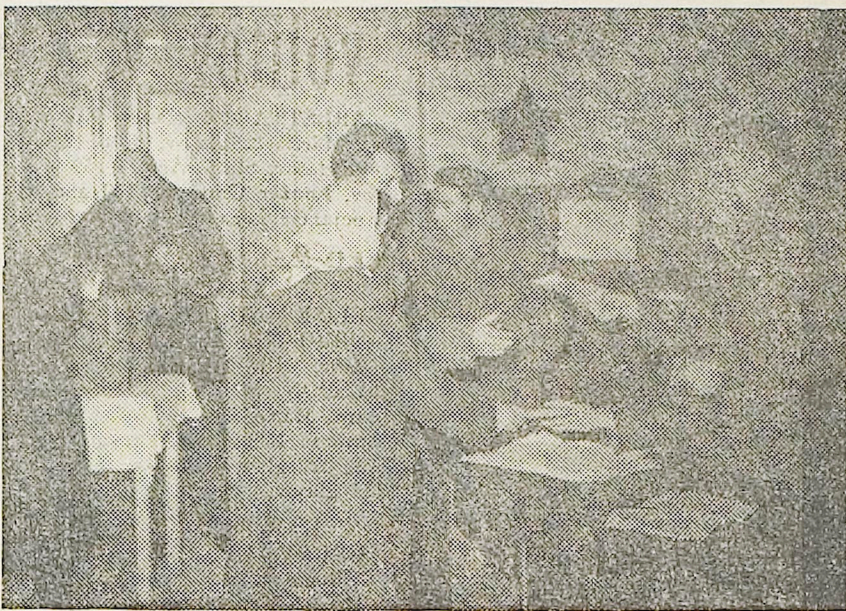

Njeno mesto je večinoma le še v zapečku — vendar se ni ustrašila burje in je hotela osebno opraviti volilno dolžnost

da smo že do 10 ure imeli 96 volilnih upravičencev, ki so opravili svojo volilno dolžnost.

Ankaran - Valdoltra

Tako lepo smo pripravili in okrasili volišči in postavili tudi dva slavaloka, da bi obiskovalci videli že od daleč naše razpoloženje. Silovita burja pa je oba slavaloka prevrnila in malo po malo odnašala zelenje. Skoro da nam je bilo malo težko. Da bi to nekako nadoknadili smo hiteli zjutraj na volišče. Do 9.15 smo 100 odstotno volili že vsi volilci in sicer v Ankaranu 323, v Valdoltri pa 274. Zadovoljni smo bili, da smo tako premagali silovito burjo, še bolj pa nas je navdajalo zadovoljstvo, ker smo s tem premagali tudi tisto tržasko — reakcionarno in kominformistično burjo, ki je še bolj silovito pihala kot naša krasna burja. To povsem dobro razumemo. Pihala je od jeze, da tu pri nas ne more nič več napraviti. V Ankaranu pravimo, da naj kar pihata, da si bo prej izpihala tisto črno dušo.

Koprčani volijo

Volitve na Goriškem v Brdih in Soški dolini

Iz težkih svinčenosivih oblakov so tu pa tam zaplesale mrzle snežinke tudi v Novi Gorici, medtem ko je više v hribih začelo goso snežiti. To pa ne moti razgibanega volilnega razpoloženja. Mesta, trgi in vasi so oblečena v lepake, zastave, napise in vence iz zelenja. Vse je ena samo ubrana skladnost, vse se zliiva v eno samo misel in hotenje:

Volili bomo socializmu predane kandidate

V Novi Gorici je Fronta polagala obračun svojega dela in dajala smernice za bodoče delo. Člani Fronte so že nekaj tednov prej planirali zemljišče in čistili dohode k novim stanovanjskim blokom. V Medani v Brdih je Zveza borcev postavila v čast volitev enega najlepših spomenikov padlim borcem in talcem. Pomagalo je 106 borcev. Kandidat v občinski ljudski odbor tov. Stefan Juretič je sam opravil 24 delovnih dni. Spomenik bodo slovesno odkrili v nedeljo 15. decembra. V Dobrovem je bilo že prej splošno mnenje, da bodo volili dosedanjega predsednika kmečke zadruge tovariša Jelka Kodermaca, ki je šel v partizane komaj 16 let

star. Z izkušnjami, ki jih je pridobil uspešno vodi kmečko delovno zadrugo v Pojani.

Na Humu v Vzhodnih Brdih so na dan volitev prvič gledali kinopredstavo v Zadrugnem domu. Kinoprojektor so kupili v tovarni za fino mehaniko »Iskra« v Kranju.

V Kanalu, ob naši vedno živi Sorči, je med 58 kandidati 21 članov ZKJ. Med ljudmi kroži glas, da bo tudi za naprej predsedoval tovariš Janko Kralj. Električarane so vasi Velendol, Zavrčina in Mišček, ki so vsakemu partizanu dobro znane. V delu je elektrifikacija šestih vasi Semiškega Brega.

V Novi Gorici so bila volišča odprta zgodaj, da so železničarji in drugi lahko opravili svojo volilno dolžnost prej kot so odšli na službena mesta. V občini Dobrovo v Brdih so napovedali tekmovalno vsem občanom v Sloveniji, da bodo 100 odstotno zaključili volitve. To svedečo obljubo so častno izpolnili ob 15.30 uri. Malo prej so zaključili volitve v občini Kostanjevica. Tu je od 1332 volilnih upravičencev glasovalo 1330 volivcev. Od 230 volišč je 96 zaključilo volitve do 15 ure popoldne. Povsod so volitve potekale v najlepšem redu.

Sv. Ubald - Bonini

Prišel je končno tako težko pričakovani dan volitev. Na zadnjem predvolilnem sestanku je bil sprejet sklep, da bodo štiri tovariši z budnico že ob 5. uri naznanili volilec, da je treba vstati. Tako se je zjutraj res oglasila godba pred vsako hišo. Ponekod so bili že pokonci in so godbo sprejeli z veselimi obrazi.

Volitve so bile v osnovni šoli pri Sv. Ubald, ki je bila vsa okrašena. Godba je na hodniku ves čas zabavala prihajajoče in odhajajoče volilce. Starejši volilci so pozorno brali imena kandidatov prej kot so vstopili v volilno kabino. Hoteli so biti na jasnem, komu bodo oddali svoj glas.

Volitve bi bili lahko zaključili že pred deseto uro, če bi bila prišla pravočasno tudi Ivan Rodela in njegova žena Ančka. Zaradi trme teh smo morali čakati zaključka volitev več kot eno uro. Volitve smo zaključili ob 11. uri s sledečimi uspehi: od 244 volilnih upravičencev je volilo 238 volivcev, šest je bilo opravičeno odsotnih, kar je 100% udeležba.

Ker smo napovedali tekmovalno bližnjim vasem, moram povedati, kako smo uspeli. V Manžanu so zaključili ob 11. uri z 98 odstotnim izidom, v Kampelu so zaključili ob 12. uri s 100% izidom, v Salari so zaključili ob 17.30 uri z 99% izidom, v Skočjanu so zaključili ob 11. uri s 100% izidom, pri Sv. Tomažu pa so zaključili že ob 9.45 uri s 100% izidom. Zmagali smo torej z Manžanom, Kampelom in Salari, s Skočjanom smo enaki, zgubili pa smo v Sv. Tomažu, kar tudi moško priznamo. Imeli pa so le 158 volilnih upravičencev, kar jim je lajšalo, da so hitreje zaključili.

Anton Brajnik

Cajnarji

Pionirji osnovne šole so imeli svoj praznik, na katerega so povabili tudi zastopnike množičnih organizacij. Nastopili so z 11. točkami in pokazali svoje sposobnosti na odru kot igralci, pevci, recitatorji in deklamatorji. Njihovo prizadevanost so nagradile še mame in drugi ljudje, ki so prišli gledat in jim dali priznanje s ploskanjem.

Na koncu proslave je bilo nagrajenih 18 pionirjev, ostali pa so dobili žogo za odbojko in še nekaj dobrega za mlade zobe.

Delo in uspeh te prireditve najmlajših naj bo za primer mladini, ki sama ni priredila kaj podobnega.

Pionirji so bili izredno veseli fotografirani, ki jih je ujel v pionirskih oblekah. Tako bodo lahko pokazali starejšim dokaz svojega kulturnega udejstvovanja.

Ivan Vidrih

Kobarid

V Kobaridu imajo že precej časa nadvse pozitivnega in vestnega živinozdravnika tovariša Edmunda Bezenška. Pravijo, da tako pridnega še niso imeli v svoji občini. Da bi se mu za njegovo pozitivnost oddolžili, je občinski odbor naletel na zadnjih sej sklenil, da sproži po vseh vaseh v občini akcijo za nabavo vozila. Že pred časom se je občina obrnila na razna podjetja in ustanove s prošnjo za prostovoljne prispevke. Deset je zbranež v denarju, drvah in senu že nad 250.000 din. Pri zbiranju prostovoljnih prispevkov so se najbolj izkazale vasi Staroselo, Koseč, Krn in Vrsno. Tudi druge vasi so prispevale v ne dosti manjši meri razen Drežnice in Kobarida semega. V teh dveh krajih še do gred kratkim niso niti pripravljali o tem.

Avtomobil bo last občine, v uporabi pa ga bo imel stalno le živinozdravnik.

Za fašistično Italijo je bil današnji koprski okraj del Slovenskega Primorja in zato tuja dežela s pretežno sovražnim prebivalstvom. Fašizem je hotel v teh krajih ukloniti in ponižati predvsem Slovence, vendar je udaril obenem tudi italijansko prebivalstvo mešč, v kolikor je vso Istro gospodarsko in kulturno zanemarjal. Posledice protiljudske politike so zadele vse domaćine, čeprav ne vseh v enaki meri.

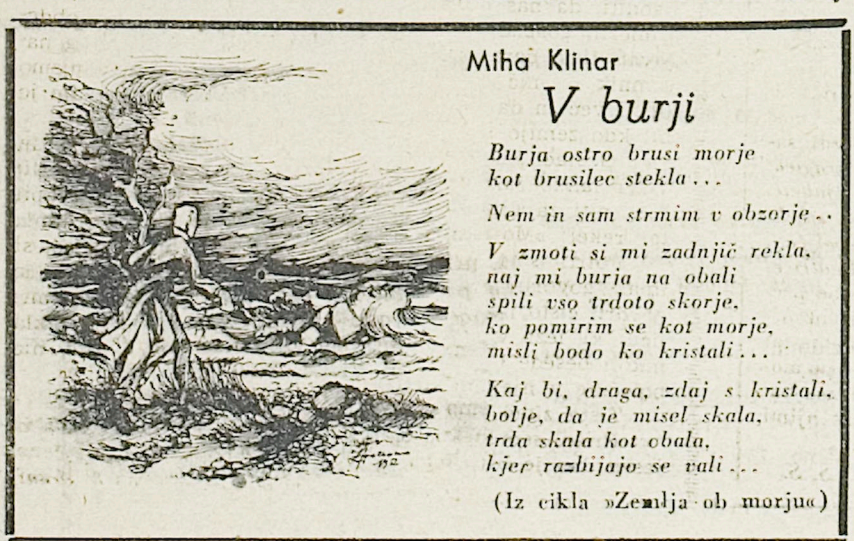
Ljudska oblast je prevzela leta 1945 v jugoslovanski ceni STO za lastno in težko zapuščeno tla za zdravstvenim ozirju. Zdravstvena služba se je znašla v teh krajih sredi posledic dolgastrajne vojne dobesedno golih rok, s podedovano revščino in zamašeno tla. V istem med obema vojnama. Vodilni ljudje so se pravočasno živo zaveli pomena dobro organizirane zdravstvene službe in jo podpirali po svojih najboljših močeh, kot jo podpirajo še danes. Ko primerjamo danes bolnice v koprskem okraju s preteklostmi in usledni zdravstveni uslugami v Trstu ali v Ljubljani že pozabljamo, da je zraslo mlado zdravstvo ob naši obali v kratkih sedmih letih takorekoč iz nič.

Ker je bila le trda in neobdelana, je še marsikatera brazda vijugasta in ni povsod dovolj globoka. Vendar je ledina za zdravstveno službo v socialističnem duhu v Sloveniji Istri že preorana, kot je to dobro poudaril predsednik sveta za zdravstvo dr. Luciano Ferroglija pred okroglo skupščino v Kopru dne 3. decembra v poročilu, iz katerega navajamo naslednje podatke:

Ves današnji koprski okraj in bujski okraj ni premogel pod Italijo nobene dostojne bolnišnice postelje, če izvajamo sanatorij v Valdoltri in v Ankaranu. Oba sanatorija je zgradila Avstrija in v obeh so sprejeli za časa Italije v zdravljnje le neznatno število domaćinov. Pravih bolnišnic na tem področju do leta 1945 ni bilo.

Leta 1947 je bilo sprejetih na novo ustanovljenih bolniških oddelkih v Kopru, Izoli in v Piranu 22 milijonov dni. Leta 1951 so bolniški oddelki v Kopru, Izoli in v Piranu sprejeli 4734 bolnikov s skupno 7745 osebami dnevi.

Pred tremi leti je bil odprt kirurški oddelki v Izoli. Do takrat so se zdravili vsi bolji ali manj nujni kirurški primeri v Trstu. Le majhen odstotek bolnikov iz koprskega okraja je bil napoten na kirurške oddelke v Vipavo in v Ljubljano. Ob povprečni osebni in tržaških bolnicah, ki znaša 1500 lir, dnevno, nam je prihranil kirurški oddelki v Izoli v zadnjih dveh letih (leta 1951 in leta 1952 do 31./X.) s svojimi 3363 osebami dnevi.

Miha Kliner

V burji

Burja ostro brusi morje kot brusilec stekla...
Nem in sam strmim v obzorje...
V zmoti si mi zadnje rekla, naj mi burja na obali spij tso trdota skorje.
Ko pomirim se kot morje, misli bodo ko kristali...
Kaj bi, draga, zdaj s kristali, bolje, da je misel skala, trda skla kot obala, kjer razbijajo se valovi...
(iz cikla »Zemlja ob morju«)

RAZVOJ ZDRAVSTVA NA KOPRSKEM

Trstu (s 400 posteljami) komaj 67 milijonov deviznih lir. Mnoge milijone so prihranili rentgenološki oddelki v Izoli, diagnostični laboratorij in aparat za bazalni metabolismem na internem oddelku v Kopru, ljubljanski specialiti, ki prihajajo vsak teden pregledovat in operirat v bolnišnice v Izoli in v Piranu, kot vsa nova organizacija bolniške službe v koprskem okraju sploh.

Leta 1947 do 1950 je izpržala VUJA bolnicam v Trstu 137.857.723 lir za bolj ali manj potrebna zdravljnja bolnikov iz jugoslovanske cene STO. Leta 1951 je izplačala VUJA za zdravljnje v Trstu 22 milijonov lir. Leta 1952 ni priznal Svet za zdravstvo v koprskem okraju nikomur več bolniških stroškov za zdravljnje v Trstu, razen v primerih, ko je bil bolnik napoten v tržaške bolnice od naših pooblaščenih in odgovornih zdravnikov specializov.

Zdravljnja v Trstu nismo plačevali drago edino le s denarjem. Danes vsrjo naše bolnice v vedno večji meri nujno potrebno in doslej zanemareno zdravstveno prosvetno nalogo, kar je prišlo posebno jasno do izraza z novim otroškim, oddelkom v Kopru. V Trstu je bil prežgadol ostavljen od materinih prsi marsikateri dojenček iz Istre v trenutku, ko bi mu bila materina nega in materino mleko najbolj potrebna. Ob svojih 30 posteljah za otroke razpolaga otroška bolnica v Kopru z desetimi posteljami za doječe matere, medtem ko jih ima velika otroška bolnica v

njegovim starejšem koristno. V otroško bolnico ne sprejemamo otrok, ki v njo ne spadajo. Le na ta način bolnica staršev in otrok ne kvari, temveč zdravi in vzgaja obenem. Sanatorij za pljučno tuberkulozo

v Ankaranu je bil odprt ponovno spomladi leta 1951. Leta 1952 (do 31./X.) je sprejel na svojih 100 posteljah 610 bolnikov s 27.043 osebami dnevi. Sanatorij se bori uspešno z mnogimi težavami in postaja središče protituberkulozne službe za ves okraj, z mrežo protituberkuloznih dispanzerjev v Kopru, Izoli, Piranu in v Bujah in s pomočjo splošnih zdravniških ambulanc v Dekanli, Smarju, Marezghju, Borštu, Ospu, Sv.Petru, Portorou in Sečovljah. Tako se iz osrednjega zavoda povezuje delo v ustanovi z delom na terenu in dopolnjuje zdravljnje tuberkuloze z njenim preprečevanjem.

Pobono se vedno bolj skladno povezuje in poglablja delo v posameznih bolniških oddelkih v Kopru, Izoli in v Piranu, ki so krajeno ločeni zato, ker so bili razmeščeni v povojni naglici in radi nujne potrebe v stare stavbe, ki so pač bile na razpolago. Važno vlogo pri tem povezovanju ima centralna uprava bolnic v Kopru, ki jo čakaajo še mnoge nove naloge. Trenutno je najvažnejša ureditev dostojne porodnišnice, preče zaradi zakona o brezplačni porodni pomoči za ssehramo porodilo. Vprašanje nove porodnišnice za koprski okraj in njegovo neposredno naravno zadnje bomo v »Slovenski Jadranski«

Enako kot v Jugoslaviji se izvaja v koprskem okraju preidpi, ki določajo brezplačno bolniško zdravljnje za vse primere aktivne tuberkuloze, za vse nalezljive in socialno važne bolezni, kakor tudi brezplačno zdravljnje vseh otrok do tretjega leta starosti, brez ozira na to ali so njihovi starši zavarovani ali ne.

Poročilo dr. Ferroglija je zajelo mnoge probleme, ki presegajo okvir kratkega informativnega članka. S tem poročilom je bil polčen nov kamen za stavbo naše nove zdravstvene službe, ki vidno raste in se vztrajno in poštenoboljšuje.

Dr. B. S.

Ivan Renko:

Primer partizana Simona je Vojsko še pozneje vedno rad omenjal. Drugače ostali tovariši verjetno ne bi niti opazili take malenkosti, posebno še ne iz razloga, ker ni praktično nikomur koristila. Toda za Vojsko je bilo značilno, da je bil pripravljen mnogo raje dati priznanje borcu ki je vzkazalo, kot smo temu rekli, prav na tak način. Cenil je hrabrost in odločnost ter osebno vedno dajal vzgled, ali njegova želja je bila doseči, da bo njegova četa sestavljena iz borcev, ki se bodo v vsakem primeru »znasli«

Nekaj časa po teh dogodkih je obiskal našo četo tov. Minko Bračič. Vse do takrat se je zadrževal v drugih enotah, predvsem na Tolminkem, in ga nismo imeli priložnosti videti pri nas. V kratkem govoru, ki ga je imel, nam je povedal, da je zadovoljen z našo četo, obenem pa nas je pozval, naj kar tako nadaljujemo.

Do njegovega prihoda smo poleg iz opisanega napada na italijanski bunker, izvršili napad tudi na svoja viražna patruljo pri Godovcu, kjer smo zaplenili nekaj pušk in streliva. Naše patrulje so kaznovale nekaj izdajalcev in fašistov, od katerih enega v Crnem Vrhu, kljub vsem italijanskim stražam. V tem času smo imeli posebno hudo borbo proti vplivom belogardizma, ki je prišel prodirati čez mejo. Ker so voditelji bele garde v okolici Hotodri še poznali razmere na Primorskem in vedeli, da odkrito ne morejo agitirati za borbo proti partizanom v taki obliki, kot so jo vodili oni, javno in neposredno povezani s fašisti, so poskušali zavajati ljudstvo s tem, da so se v prvem času prikazovali pred njim, kot tajna organizacija, ki ima končni cilj, da obračuna tudi z Italijani, ko prežene komuniste.

Uspeli smo razkriti njihove zločinske namene, obenem pa smo zaplenili nekaj orozja, med katerim tudi lahko opazimo, ki so ga belci že poslali na našo stran, z nar

Narodno osvobodilno gibanje v ilirsko-bistriškem okraju

Vsem aktivistom, ki se jim je posrečilo oditi ilegalno, so se vključili v del čete, ki se je vrnila po borbi na Nanos v Brkinih, takrat je prevzel vodstvo čete Karlo Maslo. Pred prihodom čete iz Nanosa je partizanska patrula pod vodstvom Karla Masla napadla karabinjersko patrulo pod Ostrožnem Brdom, kjer je ostal mrtev karabinjerski poročnik in eden je bil ranjen, zaradi te akcije so takoj drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot obveščevalec in bil na drugi dan dne 5. aprila 1942 pogladi domaćo Karla Masla in odgnali stare v internacijo, medtem ko so se dva brata in dve sestri priključili edinici, ki je prišla iz Nanosa; četa je še v istem mesecu narasla na 25 partizanov. V istih dneh je bila izvedena ponovna akcija v vasi Sabonje in Hanje na posevita italijanske banke »ERAR«, kjer so se vršile rekvizicije, italijanski kolonisti pa so iz teh posestev iz strahu takoj umaknili nazaj v sredini IL. Bistrice obseli še štiri osebe in sicer: Celigo Josipa iz Topolca, ki je ostal na terenu kot

Konec novembra so potekla štiri leta, odkar je prenehalo biti sree našega pesnika Iga Grudna. Umrli je nenadoma: še nekaj tednov pred smrtjo je mirno opravljal svojo službo in snoval literarne načrte. Ob zadnjem slovesu je napisal Filip Kalan med drugim:

»Pogreb je bil skromen. Spremili so na zadnjo pot tega prisrčnega in dobrega človeka sorodniki in znanci, prijatelji in literati, tovariši iz službe, zastopniki prosvetne oblasti, društveni ljudje in člani sindikatov. Pevec so zapeli staro pesem o vigradi, ki se ne povrne. Nato so padale na krsto druge prsti in ljudje so šli v mesto po svojih opravkih.«

Da, ljudje so šli v mesto po svojih opravkih, a vendarle so vsi čutili v sebi kapljico bolečine, kajti vse je prizadejala težka izguba: vedeli so, da ni več med njimi poeta, katerega srce »verno ljubilo je sveta...«

Grudnovi življenji je bilo življenje slovenskega izobraženca, ki je z bolečino v srcu spremenil naše trpljenje pod italijansko okupacijo. Rodil se je 1893 v Nabrežini. Njegov oče je bil kmet in trgovec. Otroška leta je pesnik preživel doma in se družil s sosednjimi fanti in dekletki ter z ribiči in delavci v kamnolomu. Toda to njegovo brezskrbno, idilično življenje je kmalu minilo. Oče ga je dal v šole. Prva leta se je šolal v Trstu, pozneje pa v Gorici, kjer je tudi maturiral.

Po maturi je šel na Dunaj študirati pravo. Tam ga je kot študenta zajela prva svetovna vojna in ga pahnila v strelske järke na soško fronto, kjer ga je oplazila granata. Spoznali so ga za nesposobnega za nadaljnjo službo v vojski in ga izpustili. Vrnil se je na dunajski univerzi, kjer je leta 1918 absolvirал. Po študiju si je privoščil potovanje na Češko, Slovaško in v Nemčijo. Ko se je vrnil s potovanja, je sprejel mesto koncipienta in odvetniški pisarni. Pozneje je postal samostojen odvornik in delal v lastni pisarni do druge svetovne vojne.

Takoj ob okupaciji je vedel, kje je njegovo mesto. Povezal se je s kulturnimi delavci, ki so pripravljali ljudsko vstajo in zagovarjali pristaše protifašističnega gibanja pred italijanskim sodiščem. Toda kmalu ga je zasedlo izdajalstvo. Zaprli so ga v zloglasno Belgijsko jetišnico. Tedaj se je začel zanj križev pot. Spomladi 1943 so ga odpeljali v italijansko taborišče Visco v Furlaniji, od tam v Padovo in dalje na otok Rab, kjer je doživljal vse strahote internirancev. Z Raba je odšel z drugimi interniranci v Afriko, kjer se je hitro pridružil prostovoljcem za Titovo vojsko in prišel v Beograd.

Gruden je začel pesniti že zgodaj, vendar je bila do njegove umetniške lirike precej dolga pot. Kot srednješolce je objavljali svoje preproste otroške pesmice v mladinskih listih, kot maturant pa je že sodeloval v Ljubljanskem zvonu in Slovaneu. Prvo svojo pesniško zbirko z naslovom Narcis je izdal 1920. leta. Pesmi v tej zbirki so v glavnem ljubezenske, preproste, z eno besedo: te pesmi so dnevniki Grudnovega ljubezenskega čustvovanja. Vendar pa niso samonikle — razodevajo namreč Grudna kot župančičevega učenca. Še isto leto je izdal tudi svojo drugo zbirko: Primorske pesmi. Te pesmi so zrolojše od prejšnjih in razodevajo Grudnov talent za pokrajinsko liriko. V pesmih najdemo že lepe Kraske gluko. V te slike je postavil tudi kmeta in njegovo težko socialno stanje. Zbirko zaključuje tudi cikel aktualnih pesmi, ki izražajo močan protest proti italijanskemu okupatorju in pozivajo ljudstvo na upor.

Po teh dveh zbirkah je Gruden vztrajno nadaljeval s svojim delom. Ob ustanovitvi napredne revije Sodobnost je bil med njenimi prvimi in najpomembnejšimi sodelavci. V njej je objavil večidel svojih najboljših pesmi. Vendar pa s samostojno zbirko ni več nastopil do leta 1939. Tedaj se je spet predstavil z Dvanajsto uro, ki je njegova najboljša zbirka. Obsega čas neposredno pred drugo svetovno vojno. Pesnik je v skrbah, kaj bo s svetom, zato so njegove pesmi mračne in polne obupa. Pesnik poseda v krmčah, da se skrije ljudem, misli na daljne dežele. Pred sabo vidi premle in lačne matere z otroci in vse to ga sililo v strašen protest proti vojni. S

to zbirko je pesnik stopil v drugo svetovno vojno in tudi poleg ni več odložil peresa. Roma skozi taborišča, lakoto in mrz in na tem romanu mu je pesem edina tolažnica in uteha. V njej izraža svojo skrb za domovino domotožje, ljubezen do domačih; ob glasu prve sinike se vzdrami v njem up, da bo kmalu svet sprostena. I.

Njegov sen in njegovo upanje je uresničila NOB. Po dolgem trpljenju se je vrnil v domovino. Spet je stopil v ospredje kulturnega življenja. Pripravil je dve novi pesniški zbirki: Pesnikovo srce in V pregnanstvo. Tematsko je Pesnikovo srce nadaljevanje Dvanajste ure. Zajema le-

so doživele samo še Gregorčičeve poezije. To priča, da je bil pesnik globoko zakoreninjen v ljudstvu in da mu je znal s preprostimi besedami poiskati pot v dušo.

Gruden je izmed pesnikov med dvema vojnama eden najpomembnejših. Njegova lirika bo zaradi prisrčne preprostosti, velikega domoljublja in humanosti ostala v slovenskem ljudstvu. V posmrtni izdaji Grudnovih pesmi je Filip Kalan tako zaključil svoj esej o njem: »Njegove pesmi ljudje ne bodo pozabili; bila je sporočilo o sočutju, o ljubezni in bratstvu med narodi.«

L. K.

Uspavanka

Priden bodi, sinek mali,
zunaj zima je in mrz;
priden bodi, sinek mali,
sneg zametel je vso vas.

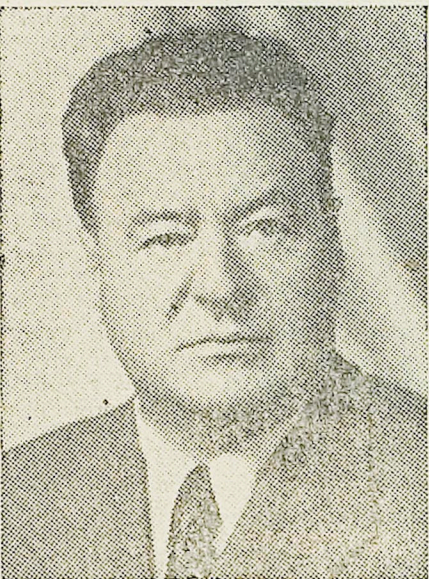
Sestrica bo zaihtela,
če jo zbudil boš iz sna,
priden bodi, saj zapela
ti bom tisto: nina, na...

»Saj bom spal, a kaj iz kota
name venomer preži?
Kakor glava je falota,
ki prav nič se ne boji.«

Ah, ne boj se, dete ubogo,
tam je le konjiček tvoj,
ki te čaka, da z ostrogo
ga poženeš: halo, hoj...

»Kaj pa tista žena blede
tam ob oknu še stoji?
Reci ji, naj me ne gleda
več, naj sobo zapusti!«

In je utihnil glas otroka...
Mati skrla je obraz...
Oh, od njenega se joka
prebudila je vsa vas.

ti 1940 in 1941, ko je bil že prepričan, o neizogibnosti vojne. Zato izraža odpor do nje in željo po miru. Druga zbirka in V pregnanstvo pa je nadaljevanje Pesnikovega srca. Je nekak pesniški dnevnik trpljenja internirancev, ki so zakrivali samo to, da so ljubili domačo zemljo. Tu moramo poudariti, da je Grudnova vojna lirika čisto drugačna kot na primer Kajuhova ali Borova. Ni borbenosti, celo talci so pri Grudnu samo žrtve. Poudaril naj še to, da je ta zbirka doživela izreden knjigotirski uspeh, saj je bila že po dveh letih potrebna nova izdaja. Tak sprejem

NOVI FILMI

ČUDEŽ V MILANU

Te dni vrtijo po kinematografih našega okraja nov De Sicaov film »Čudež v Milanu«, ki je brez dvoma vreden ogleda.

Gledalce bo morda nekoliko motil naslov filma samega, toda v neštetih zapovrstnih prizorih nam De Sica zelo spretno prikaže resnično podobo sedanje Italije, čeprav v pravičnem karikirani obliki.

Na eni strani velika lakota in beda, na drugi pa veliko bogastvo in razkošje industrijskih magnatov zapusti v gledalec močan vtis, kot vsi ostali dosedanj De Sicaovi neorealistični filmi, ki smo jih pri nas že videli.

Nepozabni ostanejo prizori, naravnost sarkastično realistični, ki nam kažejo dva nadebudna industrijska magnata pri licitiranju za zemljišče, drugi pa zopet dva brezdomca v tekmovalstvu, kdo si bo zaželel več milijonov. Vse polno je duhovitih domislic, ironičnih moralnih klofut človeškim značajem, ne glede na njihov socialni sestav.

De Sica je pravi mojster v razkučkanju te razpadajoče družbe, to mu je uspelo, kakor v drugih, tudi v tem filmu.

ZLOMLJENA PUŠČICA

Proizvodnja: Fox-film
Scenarij: Michael Blancfort
Režija: Delmer Daves
Igrajo: James Stewart, Jeff Chandler, Debra Baget.

Druga polovica 19. stoletja je v ameriški zgodovini napisana s krvavimi črkami. Je to doba neusmiljenega iztrebljanja indijanskih plemen, tako da danes teh skoraj več ni.

To borbo med Indijanci in belci, kjer močnejši zlomi šibkejšega, prikazuje film »Zlomljena puščica«, sicer romantično, toda zanimivo in do

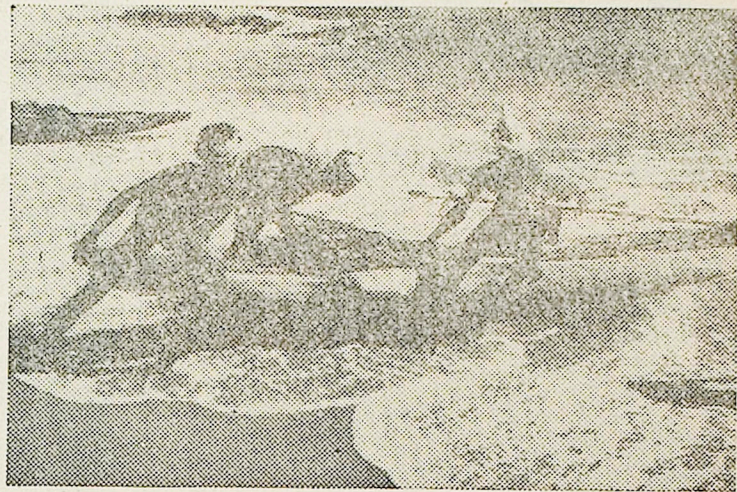
neke mere bolj pošteno kot drugi istovrstni filmi.

Ameriški oficir Tom ni odobral pokolja Indijancev in je zastopal stališče, da bi oboji, belci in Indijanci, lahko živeli v miru. Sam se je podal k poglavarju indijancev in mu v imenu vlade ponudil mirno sožitje, kar je slednji tudi sprejel. Toda naseljeni belci, pohlepni po naravnem bogastvu mu niso zaupali in so v svoji nečlovečnosti vedno bolj netili medsebojno klanje in sovraštvo.

Končno pa je Tomu le uspelo pregovoriti obe stranki. Indijanci so za vedno zložili bojno puščico in se držali dogovora, naseljenici so jih pa kar naprej pobijali. Med drugimi so ubili tudi Tomovo ženo, ki je bila Indijanka. Končno pa je le nastal mir, toda mir grobov.

Prizor iz filma »Zlomljena puščica«

Z mednarodne fotografske razstave v Ljubljani: Madraški ribiči (Indija)

V Ljubljani so te dni odprli četrto mednarodno razstavo umetniške fotografije. Razstava je posvečena izumitelju fotografije na steklo Janezu Puharju in za najboljši klub je določena »Puharjeva nagrada«. Na razposlana vabila se je odzvalo 530 avtorjev iz 38 držav in poslalo 1756 fotografij. Kot kriterij je bilo sprejeto stališče, da bodo poleg tehnične izvedbe posebno upoštevali idejno plat posameznih slik. — Največ fotografij je seveda prispevala Jugoslavija, takoj za njo pa Brazilija, dalje Hong-Kong in Nemčija, zanimivo druge. Zastopane so tudi Malaja, Vietnam, Japonska in Nemčija, zanimivo pa je, da se je oglašil tudi en avtor iz Češke in trije iz Kitajske. — Kot kolektiv si je priporila prvo mesto in »Puharjevo nagrado« kolekcija kluba »ABAF« iz Brazilije, med posameznimi avtorji pa E. Robertson iz Avstralije.

Danilo Gorinšek: RDEČA KAPICA

Režija Tone Potušek, scena Turšič — Srebot, premiera Gledališča za Slovensko Primorje v Postojni 30. novembra 1952.

Gorinškova dramatisacija popularne ljudske povesti »Rdeča kapica« je literarno ponesrečeno delo. Jezik njegovih preprostih junakov je ne-ljudski. Ali ste pri preprostem človeku že slišali besedo »nemudoma«? Prav tako papirnati, plehki, konstruirani in brez življenja so njegovi liki, če izvzamem strica Matice. Besednata humorja igra nima, zato je pa bogata na situacijski komiki, za kar je otrok tudi bolj ali lažje dovteten. Karakterizacija oseb je preprosta. Bodeževa lastnost je ne-navadna strahopetnost in refren: To sem pa čisto pozabil, strino Mino odlikuje naglušnost, potem pa še turška vas s svojim klanecem in vedno prekinjena povest o Franku, ki mu je pri sankanju razneslo hlače. Človeško in, če hočete, etnografsko najbolj poln lik je stric Matic. Taka karakterizacija je pravičljiva, otrokom pristopna in takoj dojemljiva.

In uprizoritev? Vsaka iskrena sodba je subjektivna. Pravilo: kakršen kraj takšna obleka, izgubi pri filmu ali pri gledališču večkrat svojo zakonitost: osebno mi je bila predstava bolj všeč od dela samega, pa vsaj dobi dramatsko delo mero in kri šele med kulisami in na odrskih deskah. Sigurna in iznajdljiva režiserjeva roka se je na nevsiljiv način čutila skozi vso predstavo. Najboljše je bilo drugo dejanje, od igralcev pa Drago Nardin v vlogi volka in stric Matic, ki ga je igral Penko Albin.

Dokler molči, je Radon Marijan dober, geste so skladne in naravne, toda ko spregovorijo se ta prijetni vtis

neizumetničnosti izgubi. Glas bi moral biti bolj globok, brundajoč in v skladu z gibi telesa: počasen. Lisa (German F.) je bila preveč statična, žaba (Stefančič R.) preokorna, babica (German F.) pa premladostna.

Po mojem mnenju je Karbičeva vloga bolra Bodeža njegova najboljša kreacija. Vprašal sem osemletno »javno mnenje«, ki je stalo poleg mene in se smejalo na vsa usta, kdo mu je najbolj všeč. »Tisti«, mi je pokazalo s prstom na oder, »tisti, ki ima zmeraj polne hlače!«

Strina Mina Lidije Vivoda-Grubejeve je bila glasovno nedosledna in večkrat tudi nelogična. V tretjem dejanju, ko je vendarle povedala zgodbo o Franku in njegovih hlačah, je igrala preveč zunanje. Kakor pri Radonu, je tudi pri njej glas pomajnkajljiva točka.

Ostali liki: Rdeča kapica, mati in lovec, so si po medlosti zelo podobni, toda tudi močnejši igralci ne bi ustvarili iz njih kaj več.

Maske so bile dobre, scena prijetna in enostavna.

Igra je bila pripravljena v posebnih okoliščinah: naštudiral so jo v devetnajstih dneh. Marija Korošček, ki je tolmačila naslovno vlogo, je za premiero vstala iz postelje in igrala še bolna; premiera je bila obnem tudi ajena prva vaja na odru.

Dvorana je bila polna (skoraj tisoč ljudi) in igralci so želi polno in zasluženo priznanje. »Rdeča kapica« je doživela v Postojni velik uspeh, čeprav pravi režiser Tone Potušek, da je za mladino težko igrati, »ker mora biti predstava kljub preprostem dogajanju razkošna in prava pa- za oči in ušesa. Otroci so pač najbolj kritična publika!«

SAMO

NAŠ LAZ

(Nadaljevanje s 7. strani)

v dolgo ruto zavita. Ozek, ves dekliski in čisto bel je bil njen obraz, oči so strmele v daljino daljavo. Prestrašil sem se, a sam nisem vedel, od kod in čemu tak strah.

»Mati! Ne tukaj, ne v mrazu! Stopiva v izbo!«

Vzdignil sem jo za obe roki in šla sva v izbo.

Ko sva sedela za mizo, mi je pogledala v oči in se je nasmehnila. Tisti smehljaj vidim še dandanašnji, ko je tega že mnogo let; toliko bolesti in koprnenja je bilo v njem.

»Pa kaj tisto, glej, če laza nima mo več! Saj je bil tako predaleč... moje noge so že stare in trdne... kdo bi lazil po teh klanjih!... Ali veš, kaj sem si izmislila, ko sem sedela tam na pragu? Da si najjame-mo leho tam pod hruševico! Blizu je tam in vsa druga zemlja... tam ne bo sam krompir pa tisti fižol ob razoru... Ze sem v mislih izbrala leho — tisto, ki se od kozolca položno spenja v hrib... Tam seješ kamen, pa žanješ zlato!«

Tako grenko in tesno mi je bilo pri srcu, da me je skelelo v očeh. Mati me je pogledala in je umolknila. Kar sem vedel jaz, je vedela sa-

ma. Saj so to same otroške sanje, same pripovedke o daljni deveti deželi, o obljubljeni Koromandiji! Človek govori, da bi z zaupljivo besedo potolažil strah srca; da bi z vero na jeziku preglasil tiho vdanost duše...

Koj po praznikih je mati legla in je ležala tri tedne. Sedel sem ob njeni postelji, otiral sem ji polni obraz in poslušal njene bolne sanje... Koliko vas je, ljudje božji, da ste doživeli take dni in noči? Do takrat nisem vedel, da v najgrenkejšem trpljenju ni ne solz in ne vzdihovanja.

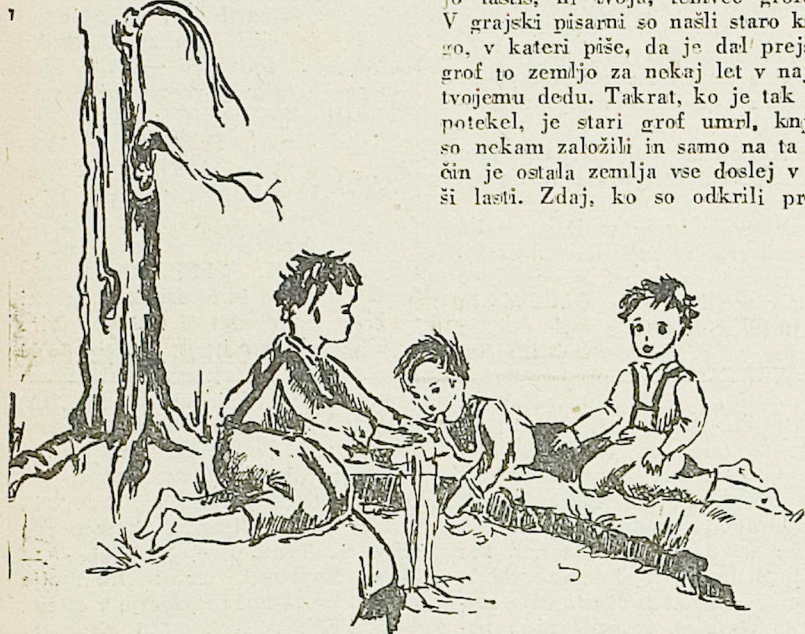
Tretji dan pred smrtjo me ni poznala več; zadnji dan pa me je spoznala. Počasi je okrenila glavo proti meni in me je pogledala z velikimi, jasnimi očmi.

»Ti, Ivan... meni pa se le zdi, da bi spet dobili laz... Ali še veš kako sva kar tam grah luščila, da bi ne bilo treba prenašati še stročja?... Daj mi vode, žejna sem!«

Tisto noč je umrla; lep in miren je bil njen obraz, tak, kakor je še dandanašnji v mojem srcu in v vseh mojih mislih.

Palko Dolinec:

Pod vznožjem Srebrnega brega, kjer se zdaj razprostira zelen borov gozdiček, je svojčas stala lesena hiša, v kateri je s tremi vnuki živel stari tesar. Otroci so bili sirote brez očeta in matere in ded je skrbel zanje, kakor je vedel in znal. Ko je po gozdovih tesaril so otroci čuvali dom in so igrali pred hišo na travniku, kjer je rasla stoletna lipa. Tu so se najrajši mudili, kajti izpod njenih korenin je izvirala studenec z zdravilno vodo, ki je pomagala zoper vsako bolezen. Čeprav ni bil zaznamovan na nobenem zemljevidu, so ga vendarle poznali ljudje daleč naokoli. Od vseh strani so prihajali k njemu in ko so se napili te čudež-

ne vode, niso občutili več nobene bolezni. Srečni in veseli so odhajali na svoje domove.

Glas o tem zdravilnem studencu pa je prišel na uho tudi mogočnemu grofu, ki je imel oblasti okrog Srebrnega brega. Čeprav je bil neizmerno bogat in je imel toliko zemlje, da bi je niti v enem dnevu ne prehodil, se je vendarle polakomnil še tistega koščka tesarjeve zemlje, kjer je zvirala zdravilni studenec. Sklenil je, da bo tesarju odvzel imetje, za vse tiste, ki bodo hoteli piti zdravilno vodo, pa bo upeljal posebni davek.

Poslal je k staremu tesarju tri mrke biriče, da mu sporočijo njegovo zapoved. Ko jih je tesar zagledal, kako se bližajo njegovi hiši, mu je srce zadrželo od temne slutnje. Vedel je, da njihov prihod ne pomeni nič dobrega. Kjerkoli so se biriči oglasili, povsod so ljudje zajokali

nad novo krivico, ki si jo je izmislil mogočni grof.

Biriči so se ustavili pod stoletno lipo in koklicali starca iz hiše.

»Ali si ti tesar Ferko?«

»Da, jaz sem,« je prestrašeno odgovoril starec.

»Čigav pa je travnik in lipa, kjer izvira studenec?« so ga spraševali.

»Travnik je moj!«

»Tvoj? Od kdaj pa?«

»Podedoval sem ga po očetu,« je povedal tesar. »Oče ga je dobil od deda, ded pa spet od svojega očeta. Ta travnik je naš že od takrat, odkar smo se naselili tu v krajini.«

»Lažeš!« se je zadel nad njim eden izmed biričev. »Vsa ta zemlja, ki si jo lastiš, ni tvoja, temveč grofova. V grajski pisarni so našli staro knjigo, v kateri piše, da je dal prejšnji grof to zemljo za nekaj let v najem tvojemu dedu. Takrat, ko je tak rok potekel, je stari grof umrl, knjigo so nekam založili in samo na ta način je ostala zemlja vse doslej v vaši lasti. Zdaj, ko so odkrili pravo

Naenkrat pa je najstarejši otrok prepuštil barčico valovom, se sklonil nad studenček in pbral iz vode svetlikajoči se biser. Pokazal ga je bratec. Takoj so bile pozabljene igrarke in že so vsi trije začeli stikati po studenčku za svetlimi kamenčki. Ko so prišli do deda, ki je ves zamišljen sedel pod staro lipo, so imeli polna prgišča biserov.

»Glejte, dedek, koliko svetlih kamenčkov smo našli v studenčku.«

Starec je zazijal od začudenja, ko je spoznal, da so otroci našli bisere. Poljubil je vnukce na čelo in jih požal po kuštravih lasih.

»To niso navadni kamenčki, temveč biseri,« jim je povedal. »Z njimi si bomo kupili nov dom, kajti zapustiti moramo našo hišo, travnik, studenček in staro lipo.«

»Zakaj pa dedek?«

»Grof je tako ukazal. Pravi, da ta zemlja ni naša, temveč njegova. Toda poslušajte svojega deda: ta zemlja je bila, je in bo naša last, kajti stoletja smo jo namakali s svojo krvjo in s svojim znojem! Jaz sem že star in ne morem se grofu upirati, toda pred vami je še življenje. Ko boste dorasli, se spomnite mojih besed. Ne iščite si pravice po svetu, ker je ne boste našli. Pravico si vzemite sami!«

Drugo jutro navezgodaj je prišel sam grof s svojimi biriči k tesarjevi hiši in pred njegovimi očmi se je, moral starec z vnuki izseliti iz svojega doma. Njegovo okamenelo srce ni ganil jok prestrašenih otrok, niti ne sovraštvo, ki je sevalo iz starčevih oči. Ko so pravi lastniki zapustili domačijo in šli po svetu iskat nov dom, si je grof ogledal zdravilni studenec. Ob pogledu na šumečo valove se je od zadovoljstva tako glasno zasmejal, da so zadrželi listi stoletne lipe.

Še isti dan je dal razglasiti po vsej deželi, da prodaja zdravilno vodo, ki pomaga zoper vsako bolezen. Svoje ga najzvestejša biriča je poslal pod Srebrni breg, da bi nadzoroval, če ga nihče ne vara pri kupitju. Toda ko je birič prišel na tesarjev travnik, se je silno začudil. Stoletna lipa se je susila, studenček pa je popolnoma usahnil. Našel je samo ozko strugo, po kateri je nekda žuborela zdravilna voda.

Nekaj dni pozneje je grof nenadoma zbolel. Poklical je k svoji postelji najboljšje zdravnike, toda nihče mu ni vedel svetovati zdravila, ki bi mu vrnilo izgubljeno zdravje. Pomagala bi samo voda iz zdravilnega studenca, toda te ni bilo več. Grof je moral umreti.

mladi pišejo...

Dragi striček Miha!

Ze dolgo Ti imam nujen pisati pa nisem imela poguma. Bala sem se da bi moje pismo zletelo v koš. Vedno komaj čakam, da raznašalka prinese »Slovenski Jadrana«. Hitro si ga ogledam, posebno rada prebiram Tvoj kotiček. Zato sem sklenila, da Ti napišem par vrstic. Sem učenka šestega razreda Osemletne šole v Kortah. Ko sem si zadnjič ogledala časopis, mi je srce poskočilo od veselja, ko sem zapazila, da je našli naša šola. Če Ti je kdaj dana pot v Korte, nas priidi obiskat v šolo, ki stoji ob cesti. Iskreno Te pozdravlja.

Bjanka Babič.

uč. VI. razr. Osemletne šole v Kortah.

Dragi stric Miha!

Poslal sem Ti rešitve ugank. Veš, Lešnikov pa nisem trlo prav previdno, ko si mi pisal, ampak z jero, ker sem videla, da si moje prejšnje rešitve dobil prepozno in tako je moj up po žebanju in po knjigi šel po vodi. Sedaj sem se pa potrudila in Ti poslala prej. In mogoče mi bo sreča zdaj bolj mila. V tem upanju in pričakovanju novih ugank Te prav priskrbeno pozdravljam.

Tončka Stefančič, Trnovo pri Ilirski Bistrici

Danes se Ti prvič oglašam. Ker rada prebiram »Slovenski Jadrana«, sem se odločila, da bom reševala Tvoje uganke. Rešila sem tudi Tvoje zadnje Lešnike. Bili so precej brdi, pa sem jih le storila. Hodim

v II. razred gimnazije. Do šole imam veselo. Knjige so mi nad vse všeč. Do šole imam eno uro hoda. Toda puka se nisem nikoli zamudila. Te dni smo dobili dve novi učiteljici, takej smo ugotovili, da sta novinki. Upam, da nas boste prav tako dobro učili kot ostali. Pa še nekaj ne smem pozabiti! Te dni smo imeli v vasi poplavo. Naš pohlevni Trebnik je prestopil bregove. Voda je zalila hlevce in staganja. Sosedovemu stricu, se je ravno sanjalo, da se mu prašički potapljujejo. Kar v sanjah je planil v svinjak in ugotovil resnico. Drugi dan pa smo se vozili po asfaltni. Skoda, da nis Ti, stric Miha nisi videl! Sedaj se je pa voda že odtekla. Prav lepo Te pozdravlja.

Irena Omladič, Poljce pri Braslovčah

Dragi stric Miha!

Rad prebiram pionirski kotiček, a do danes se še nisem oglašil, ker sem se bal, da ne bi moje pismo romalo v koš. Vendar sem se opogumil in prijel za pero. Stil sem tudi Lešnike, ki pa nikakor niso imele trde lupine. Lepo pozdravlja Marko Dekleva,

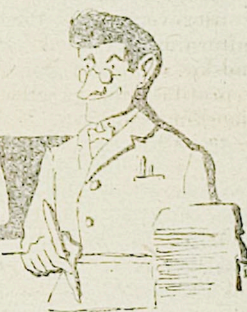
uč. III. razreda osn. šole v Postojni

Dragi stric Miha!

Tvoje lepo darilo sem prejela, kar me je jako razveselilo. Mislim, da bo moj dopis objavljen v časopisu, kajti kaj takega mi zelo ugaja. Sedva rada prebiram tudi to, kar pišejo drugi. Postal sem vneta za vse te uganke in tako komaj čakam kdaj pride še so pis. Lepo Te pozdravlja Anica Zadel,

uč. I. razreda gimnazije v Ilirski Bistrici

...stric Miha odgovarja

Ljuba moja Bjanka!

Zelo vesel je bil stric Miha Tvoje pisma! Kot vidiš, je Tvoje pismo kar naravnost v ti skarno in ne v zloglasni koš! Veseli, prav vesel pa me še nekaj, Bjanka! Namreč to, da tako rada prebiraš naš časopis in še posebno pionirski kotiček! No, upam, da se boš še kaj oglasila, pa se bova še kaj več pogovorila! Kadar pa me bo zanesla pot v Korte pa vas prav gotovo pridem pogledat in pobarat, kako se kaj ima! Lepo pozdravljen, Bjanka, pa tudi vsem malijskim pionirjem izroče moje pozdrave! In seveda Tvojim sošolcem in sosedcem na Osemletki v Kortah!

Ljuba Tončka!

Le glej, le glej, Tončka, da si ne polomiš še kak zobek! No, kakšnega mlečnega bi še lahko živjela, toda teh Ti nimam več! Kje neki, saj si cela gospodična. I. seveda gimnazija! To ni kar si bodi! Tale stric Miha pa je tako neroden in govori o mlečnih zobkih! No, pa saj mi ne boš zamerila, kaj mala prijateljica? — No, medtem si prav gotovo že prejela darilo, ki sem Ti ga poslal, kot nagrado, ker si bila izžrebana? Piši, mi, da bom vedel! Lepo pozdravljen, Ti in vsi ostali Tvoji sošolci in sošolke!

Ljuba Irena!

Z velikim veseljem sem Te sprejel v dolgo vrsto naših malih ugankarjev in dopisnikov! Pa ne smeš misliti, da Te kaj zapostavljam, ker si slučajno prišla zadnja k nam! Kje neki! Boš že videla, kako lepo se imamo pri nas in kako dobro se vse razume! — Zelo si pridna Irena in stric Miha res zelo veseli, ko siš, da nikoli ne zamudiš šole, pa dopravljaš tudi tako daleč! Tako je prav, da! Red in toč-

nost sta najlepši lastnosti mladega človeka in če se jih ne navadiš v mladosti, se jih pozneje tudi nikoli ne! — Prav zares mi je žal, da nisem videl vaše »trebniške marnarice!« To ste morali biti pravi »morski volkovi«, kaj! No, pa nikar si ne želimo, da bi se kaj takega še ponovilo, kajti pri takih in podobnih stvarih nesreča nikoli ne počiva! Si lahko predstavljate, kakšni revčki bi bili prejšnji sosedovga strica? No, Irena, dovolj bo za danes! Pa še drugič kaj, če mi boš seveda Ti kaj pisala! Lepo pozdravljena!

Ljubi Marko!

Naš Marko je fant od fare! Pravi, da imajo Lešniki pretenko upinjo! No, bomo videli, če boš tudi današnje rešil kar na en mah! Prav res sem radoveden, veš, Marko! No, še to Ti moram povedati da sem bil Tvojega pisemca zelo vesel in da pričakujem še več takih pisem! Korajža velja, Marko, tako je prav! Lepo pozdravljen in res se mi še kaj oglasi!

Ljuba Anica!

No, prav zadovoljen sem, Anica, da Ti je bilo všeč darilo, ki sem Ti ga poslal v nagrado! Se bolj pa me veseli to, da si se nam spet oglašala! Saj Ti si res ena naših najzvestejših ugankaric in bralk! No, si si že ogledala današnje uganke? So Ti všeč? Se Ti zdijo pretežke? Daj, pošlji mi še Tvoje kakšno uganke! Ali pa kakšen Lešnik! Prav gotovo jih znaš vse polno, ko pa imaš takšno veselje z njimi! Če bodo lepe in primerne, jih bom pravgotovo objavil! Lepo pozdravljena, Anica, pa le še kaj se nam oglasi!

Tri mesta

	II	III	IV
1			E
2			T
3	T	E	T
4			T
5			E

A A A
A C D
D I I
I J L
N N O
P R R
S U Z

Dopolni gomji lik z gornjimi črkami tako, da bošbral vodorovno besede naslednjega pomena:

1. nizkoten, nepošten,
2. okoli,
3. dolina blizu Triglava,
4. delati risbe,
5. gozdna pa tudi domača žival.

Ob pravilni rešitvi beraš v drugi tretji in četrti vrsti 3-evropska mesta.

Lešniki

89) Tri zajčku kosilo — štiri sreče obilo!

90) Poleti smo revčki, brez glasu smo pevčki pozimi, pozimi na konjih sedimo

pojemo, zvonimo.

91) Kradel ni in ne moril vendar je obešen bil!

92) Baba, hodi v zeleni lag ima zobe, a nima nog. Kjer jih preneč skupaj raste, jih na tla podira haste.

Izpreminjevalka

Č	R	N
x		
	x	
x		
		x
x		
	x	
B	E	L

Tako, mladi reševalci! Danes pa boste izpreminjali besedo »črna« v besedo »bel«, in to tako, da boste spremenili v vsaki vrsti le črko, ki je označena z križci. Seveda morate dobiti v vsaki vrsti besedo, ki nekaj pomeni! Le pridno na delo!

SALE ZA MALE

Majhen deček pride v trgovino in reče prodajalcu:

»Mamica me pošilja po prašček proti steniam.«

»Dobro. Za koliko naj ga pa dam?«

»Prosim, tega pa ne vem. Stenic nisem štela.«

»Oče, ali se rad sam briješ?«

»Saj dobro veš, da re!«

»To je pa vsa sreča! Jaz sem namreč ravnokar zlomil tvojo britvilko.«

Mladim

ugankarjem

Povedati vam moram, da je stric Miha prav začuden, ker je danes prišlo samo eno pisemce z rešitvami ugank. In to pisemce je poslala naša stara znanka in ugankarica — Tončka Stefančič iz Ilirske Bistrice.

REŠITEV UGANK IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Dve reki: 1) losos, 2) staro, 3) kovač, 4) omara; reki sta: SAVA, SOČA.

Lešniki: 86) podkev, 87) mlin, 88) ogenj — žerjavica — oglje.

ZAKLAD SIERRRE MADRE

31. NADALJEVANJE

»Zaradi bogatih izkušenj, ki so jih napravili drugi, je bil don Manuel prav previden. Srebra in zlata ni odlašal. Spravljal ga je in čakal na svoj dan. Čeprav mu je mina donajala tolikšen dobiček, je prav grdo ravnal z indijanskimi delavci, plačeval jim je komaj toliko mezde, da so se nasitili; delati so morali, da so se zgrudili ali celo umrli; če niso dovolj garali, jim je pomagal z bičem. Z zamorci se da tako nekaj časa gospodariti, z Indijanci pa ne. V tri sto letih španskega gospodstva med Mehiko niso Španci nikoli in neomejeno gospodarili nad vso deželo. Nekje je bil zmeraj upor, vestaja. In če so jo na enem mestu brutalno in človeka nevredno zatrli, je izbruhnila zopet kje drugje. Tako je bilo v velikem in malem. In nekega dne so se uprli donu Manuelu. Njegova žena dona Marija je še pravočasno pobegnila, njega pa so ubili. Zakladov mu niso ugrabili, marveč so indijanski delavci, ko je bil don Manuel mrtev, zapustili mino in se vrnili v svoje vasi.

Ko je dona Marija od sla izvedela, da je mina zopet varna, se je vrnila, da bi nadaljevala z delom. Ugrabljene zaklade je našla lepo in varno zakopane. Kar je imela, bi do konca njenih dni zadoščalo za brezskrbno življenje.

Toda vtepla si je v glavo, da se mora kot najbogatejša ženska vrniti v Španijo. Ker je bila še mlada in že po naravi lepa, je upala, da bo kupila v Španiji grad in plemiško posestvo, se omožila z markijem in se tako približala dvoru. Saj so španski grandji poročali v Mehiki in Peruju zaradi njihovega bogastva hčerke azteških, tezukskih in drugih indijanskih knezov. Zakaj pa bi ne dobila ona, ki je iz dobre meščanske hiše, zaradi svojega bogastva še laže kakšnega markija za moža?

Znala je računati, mogoče še bolje kakor njen ubiti soprog. Izračunala je koliko bi stala grad in staro plemiško posestvo v Španiji, koliko bi veljalo vzdrževanje posestva, koliko bi potrebovala za služinčad, vozove, konje in potovanje, koliko bi potreboval marko in koliko bi morala sama vsak dan izdati, da bi jo na dvoru upoštevali. Vse to je zneslo visoko vsoto. Toda zmeraj se je še spomnila na to in ono, da bo morda plačati še marsikaj vladi, sezidati cerkev, da si pridobi visoke gospode pri inkviziciji, da ne postanejo pohlepni. In potem je delala tako dolgo, da se je prvotno izračunana vsota podvojila. Tako se je zavarovala pred vsemi napačnimi računi. Bila so res težka leta, ki se je v njih borila. Živela je daleč od civilizacije, daleč od vsake, tudi najmanjše udobnosti, dan in noč je morala biti na straži, previdno je morala postopati z delavci, da jim mezda ni bila previsoka, da pa je bila vendar tolikšna, da so vzdržali in se niso uprli. Morala je računati tudi z napadi, z razbojniškimi tolpmami, ki so nastajale iz zločincev, pobeglih vojakov, pobeglih jetnikov in ki so se potepale po deželi, povzročujoč strah med Indijanci in belci.

Treba je priznati, da je bila dona Marija bolj kos številnim nalogam kakor njen nekdanji mož. Bala se ni ne smrti ne hudiča, ne potepajočih se razbojnikov ne upornih Indijancev in prav gotovo bi se na kakršenkoli način izmuznila iz inkvizicije, če bi bila postavljena pred njo. Bila je močna, vztrajna in podjetna; toda če ji vse to še ni pomagalo, je tem go-toveje pridobila vse z diplomatskimi sposobnostmi. Znala se je smejeti, kadar se ji je zdelo koristno, znala se je jokati, če je smatrala to za uspešnejše, znala je kleti kot počestni ropar in znala iskreneje moliti kakor kak franciskan. Znala je delati za šest Indijancev, in če ni šlo vse tako, kakor želela, je sama zgrabila z zdravimi pestmi za delo; Indijance, ki niso bili vajeni videti ženko s tako navidezno lahkoto opravljati tako težkega dela, je tako prevzelo, da so napravili vse, kar je dona Marija od njih zahtevala. To se je godilo leta in leta. Naposled pa jo je vendarle prevzelo tolikšno hrepenenje po Španiji, po snažni hiši, dobri kuhinji, mehki spalnici in ljubčku, ki bi se z njim ljubkovala, da je neki dan sklenila blago natovoriti in oditi. Ko je imetje ocenila, je spoznala, da bo zadoščalo za vsakršno razkošje, ki se le da zamisliti.

Ustanovila si je oboroženo varnostno četo, ki je stražila in branila mino in nakopičene zaklade. Četa je sestojala iz Indijancev, nekaj mesticev in dveh španskih vojakov, ki sta pobegnila ali pa bila odpuščena. Enega izmed Špancev je imenovala za dnevnega, drugega za nočnega poveljnika.

Količino, od katere je bila približno šestina zlata, ostalo pa čisto srebro, je zliha v oglate in okrogle kose, da bi jo laže tovorila. Te kose je varno spravila v zaboje. Količino je bilo bogastvo, ki ga je nakopala, se vidi iz tega, da je bilo za vse tovor potrebnih šestdeset mul, ki so bile vse tako natovorjene, kolikor so le mogle nešiti.

Karavana, ki jo je spremljalo dvajset oboroženih mož, je odpotovala. Do glavnega mesta Mehike je bilo dva tisoč kilometrov. Nikjer dobrih potov, čez pušave, čez strme vrhove, preko rek, prepadov in sotesk, skozi goščavo in pragozdove, preko džungle; nekaj dni v ledenomrzlih sierskih vetrovih, nato v žgoči pripeki tropskih pokrajin in potem zopet preko zasneženih gora in zopet skozi soparno džunglo, kjer vlada mrzlica.

In potem je prišel večer, ki se ji je zadel tako nenavadno zburkan. Pogledala je pobleže in spoznala, da se je skušal eden od Špancev okoristiti. Prišel je k njej in vprašal: »Ali me hočete poročiti ali ne, dona Marija? Jaz — vas? Takega počestnega roparja? Človeka, ki je padel z vislice, ker je vzel krvnik preperelo vrh namesto nove in trdne?« Nato je fant rekel: »Saj vzamem rad vse skupaj tudi brez vas, senjora. Bom že dobil še kako lepšo!« Kaj boste vzeli brez mene? je vprašala dona Marija. »Kar je tamle v zabojih. Tako dolgo že ne, dokler sem tu, ti pokveka.« Mož je dvignil roko, pokazal tja, kjer so taborniki, in vprašal, reče se: »Potem pa si le natanko vse ogledajte, mogoče se še premislite glede možnosti. Urno že rad počakam.« Potem boš pa že čakal vse življenje, če ne boš prej obešen.

K ljudem pa je le odšla in spoznala, da se je dečko pošteno potrudil. Drugi Španec in Indijanci so bili zvezani, medtem ko so mestici držali z njim, upajoč, da bodo tudi oni kaj dobili. Stali so tam s pištolami za pasovi in so nesramno in z zasmehom zrl v ženo.

Lepo, to moram že reči, je menila dona Marija nasproti fantu, ki ji je sledil. Kaj ne? je odvrnil. Sedaj pač ne boste dolgo premišljevali in boste pridno in lepo rekli Da, je pristavil.

Ne, prav imaš, ti pasja pokveka, prav nič ne bom premišljevala, je rekla. Istočasno je izvelkla iz sedla, ki je ležalo na tleh, bič in preden je mož spoznal, kaj je, ga je oplazila z neusmiljenim udarcem po obrazu, da so mu oči zatemnele. Opočel se je in sledilo je še pol ducata kakor blisk naglih udarcev po obrazu. Nato se je zgrudil in se ni več ganil. Toda žena je šele komaj začela. Mestici so bili nad tem, kar so videli, tako začuden, da niso mislili niti na streljanje niti na beg. In preden so se zavedli, kaj se je z njihovim voditeljem zgodilo, so že padali udarci z bičem tudi po njihovih obrazih. Tisti, ki niso popadali, so začeli bežati, zakrivajoč z rokami obraze. Dona Marija je skočila k drugemu Špancu in z nekaj sunki prerezala vrvi, ki je bil z njimi povezan. Ta je takoj osvoobil Indijance, ki so bili v hipu na konjih in so z lasi polovili mestice.

»Obesite pokveko, je zaklicala dona Marija in pokazala na Španca, ki jo je nameraval poročiti in se je pravkar skušal dvigniti. Čez pol minute je že visel. Kaj sem ti rekla, pes? mu je zaklicala, ko so ga Indijanci obešali. Saj sem ti rekla, da boš prej obešen. In vi? se je obrnila k mesticem. Tudi vas bi morala pobesiti. Toda vseeno vam dam še priložnost, saj boste končno itak prišli v krvniške zanke, pa nočem krvniku kvariti dela. Toda

to vam že rečem, če boste kaj takega še enkrat poizkusili, vas osebno izbičam, dokler vam ne bodo cunjice vsele s trupel, nato vas dam pražiti in končno obesiti. Ni vam treba ostati, lahko takoj greste, vas ne potrebujem. Plače ne dobite in pištole vam odvzamem. Toda če hočete vsekakor ostati, vam v Mehiki podarim pištole, sedla in konje, ki jih jezdite. Čuj, ti Španec, pristopila je k možu, ki ji je ostal zvest, kako ti je ime? Da, Rugo. Ko prispemo v Mehiko, dobiš — hotela je reči, vso mulo, a se je še pravočasno premislila in rekla: dobiš desni tovor tistole mule, Indijanci pa dobe polovice levega tovara, ki si ga lahko razdele. S tem je bil upor končan.

Na potu pa so bile še potepuške tolpe, ki so se morali z njimi pretepati in braniti tovor na življenje in smrt. In kaj je bilo tolpmam mar življenja in smrti? Borili so se do poslednje kapljice krvi, kajti zmeraj so mogle samo pridobiti; na življenje, ki so ga zastavljale, so se poživžgale, ker je z njimi razpolagala že tako kaka obsodba, včasih pa celo po več obsodb. Pripetilo se je tudi, da je padla žival s tovorom v prepad, pa so morali favor rešiti, ali pa se je potopila žival z vso dragocenostjo v močvirje ali pa je izginila med prehodom čez roko.

Bilo je še veliko vprašanje, ali je laže nakopati zaklade ali pa je laže spraviti jih na varno v Mehiko, ne da bi dona Marija izgubila med potjo življenje.

Na potovanju je preživela prav klavirno življenje in če se je spomnila hudih časov, ki jih je prebila pri mini, niso bili tisti časi nič manj težavni. Nikdar se ni veselila življenja, odkar je bila posestnica mine. Niti ene ure se ni spominjala, ki bi se v njej bila povsem v svesti si svojega zaklada in življenja. Resnično, kadar je na vse pomislila in se spomnila vseh dni, je živela najbolj obžalovanja vredno življenje, kar se ga da le zamisliti, življenje, ki je bilo še bolj obžalovanja vredno kakor živalsko. Zmeraj v strahu, zmeraj v skrbeh. Hude sanje so jo motile v spanju in nikdar se ni mogla odpočiti od mučnih skrbi, ki so jo preganjale in mučile podnevi. V vsej bedi njenega žalostnega življenja je lebdela pred njo samo ena, ena sama bleščača in svetla slika: tisti trenutek, ko bo oddala zaklad v zakladnico kraljeve palače v Mehiki. In ta trenutek, ki ga je želela doživeti in zaradi katerega je v poslednjih letih živela tako usmiljenja vredno življenje, je naposled nastopil. Prispela je v mesto Mehiko, ne da bi izgubila tudi kos dragocenega zaklada. Kraljevi namestnik jo je osebno sprejel in doseglja je visoko čast, da se je kraljevi namestnik z njo v zasebni avdienci dlje razgovarjal. Njeno veselje in njena hvaležnost do visokega gospoda nista poznali nikakih mej, ko ji je obljubil, da bo spravil zaklad, ki si ga je pridobila s tako težkim delom, polnim odpovedi, v kletih, kjer shranjuje samo kraljeve zaklade in državni denar.

To je bilo več, kakor je dona Marija pričakovala. Nikjer v vsej Novi Španiji celo ne v katedralskih katakombah ali v samostanu bi ne bil njen zaklad tako dobro spravljn in varno shranjen kakor v trdnih vladnih kletih, zlasti ker je zanj osebno jamčil in bil osebno odgovoren kraljevi namestnik, ki je predstavljal najvišjo moč v deželi. Tukaj je bil naposled njen zaklad na varnem, dokler bi ga ne prepeljala v varstvo vojaštva do ladje in ga vzela nato s sabo v deželo svojega hrepenenja. Kraljevemu namestniku je objavila za milostno skrb, ki jo je bil blagovolil izkazati, delež pri zakladu, ki je bil tolikšen, da ga je smel celo kraljevi namestnik v Novi Španiji imenovati knežji. Nato je izplačala ljudem mezdo in jih odpustila. Potem je šla v najboljši hotel, ki je bil v mestu.

Po tolikših letih je sedaj prvokrat mirno legla v posteljo. Prvikrat po tolikših letih se je odpočila, je mirno, premišljeno in nemoteno jedla. Naposled je vendar enkrat utegnila misliti na druge in lepše reči.

Toda potem se je zgodilo nekaj, česar se ni nadejala, čeprav ni bilo nič čudnega, marveč nekaj povsem naravnega. Zaklad ni izginil in ga tudi nihče ni ponočil in v megi ukradel iz kleti. Izginilo pa je nekaj drugega. Dona Marija je legla v hotelu spat, legla je varno v mehko, udobno posteljo. Toda nihče ni videl več vstati. Nihče ni več videl done Marije. Nihče ni več karkoli o njej slišal. Izginila je in noben človek ni vedel povedati, kje je ostala.

»To je zelo preprosto,« je končal Howard povest, »dona Marija je samo na nekaj pozabila, da napravi vzlet včasih ljudi nevidne. Sicer sem vam pripovedoval zgodbo, da bi vam pokazal, da je prevoz čisto prav tako težaven kakor iskanje in kopanje. In tudi tedaj, ko meniš, da imaš vse lepo spravljeno, se ne veš, ali si boš mogel z zakladom kupiti samo skodelico kave. Vse to je pač vzrok, zakaj je zlato tako drago.«

»Ali ne bi bilo mogoče,« je rekel Curtin, »da bi kako izvedeli, kje je bila mina? Ženska gotovo ni vsega izkopalala, nekaj je gotovo še zapustila.« »Mino prav lahko najdeš,« je odvrnil Howard, »toda preprosto prihajaš. Izkorističa jo sedaj velika zlatokopna družba in je družbi prinesla že desetkrat več dobička kakor izginuli senjori. Zdi se, da je mina res neizčrpna. Najdeš jo prav lahko, imenuje se Mina doné Marije in leži blizu Huacala. Delaš lahko tam za tedensko mezdo, če te veseli.«

Možje so še nekaj časa posedeli okrog pojemajočega ognja, nato so začeli vstajati. Pretegnili so se, se postavili na noge in hoteli oditi k šotoru.

»Zgodba je stara že več ko sto let,« je rekel tedaj Lacaud.

»Saj vendar temu nihče ne oporeka,« je rekel Dobbs.

»Jaz pa poznam zgodbo, ki ji je samo dve leti in je prav tako dobra ali pa še boljša.«

»Oh, molči,« je rekel Dobbs zehajoč, »za tvojo zgodbo prav nič ne maro, čeprav bi se pred tednom dni zgodila. Jo že poznamo, pa nas prav toliko zanimiva kakor ti. In če nič ne rečeš, nam je najljubše. Saj si ti večni.«

»Kaj večni?« je vprašal Lacaud.

»Nič,« je rekel Dobbs in odcepil proti šotoru za ostalima, ki sta že odšla. Naslednje jutro, ki je bilo predzadnje, ki so ga nameravali prebiti tu, so bili vsi trije tako razburjeni, da so komaj v miru pozajtrkovali. Splazili so se k skrivnim skrivališčem in vsak je prinesel svoj kupček, ki ga je pridobil. Bila so zrna, posek in prah; zaklad so imeli skrbno spravljn v vrečah iz stare šotorovine, vrečice pa so bile zadržnjene z nitjo. Vsakdo je imel po več takih vrečic. Te vrečke so morali sedaj dobro in neopazno natovoriti. Zavili so jih v posušene kože in napravili zavoje, ki so jih trdno povezali; vsakemu bi se tako moralo zdeti, da so to zavoji samih posušanih kož. Zavoje so vtaknili v vreče in tovor je bil gotov.

Dobbs in Curtin sta odšla nato na lov, da bi ustrelila še kako divjačino za potovanje. Howard je stesal nosilna sedla za osle in koprpal jermenje in platno, da bi jih kaj takega ne zadrževalo med potjo. Lacaud je odšel zopet po svojih potih in brskal v goščavi in v bližini pašnika. Ni na nič rekel, kaj išče, pa tudi nihče od trojice ga ni izpraševal. Na njegovo početje niso gledali ne z usmiljenjem ne z zasmehovanjem. Usmiljenje jim je bilo trnje, da bi ga pa zasmehovali, se jim je zdel premalo zanimiv. Bilo jim je povsem vseeno, kaj je počel, da jim le ni bil v nadlego. Če bi našel tudi goro čistega zlata, bi še zmeraj podvomili, ali naj izpreme svojo namero, in komaj verjetno bi bilo, da bi samo še en dan ostali tu. V takojšnje odpotovanje so se tako zagrizli, da bi jih nič ne moglo zadržati. Samote, garanja in trdega življenja so se kar nenadoma tako naveličali, da niso vedeli za nobeno stvar, zaradi katere bi se odločili ostati le še en dan dalje tu. Občutili so, da bi Lacauda do mrtvega pretepli, če bi jih samo poizkusil pregovoriti, naj ostanejo še teden dni, ker je zasledil velik zaklad.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

Najvažnejši sporedi
od 13. 12. do 19. 12. 1952

SOBOTA, 13./XII: 14.30 Jezikovni pogovori (ponovitve) — 14.40 Domači zvoki — 10 minut tirolskih pesmi — 18.30 Morja široka cesta — 18.45 Odlomki iz dunajskih operet — 21.00 Pisan spored lahke glasbe — 21.30 Od sobote do sobote — 21.45 Glasba za ples. — NEDELJA 14. XII 8.30 Za kmetovalce — 9.00 Mladinska oddaja: »Vrabcia« in pogovor s pionirji — 13.45 Glasba po željah — 14.30 Iz domačih logov in gajev — 15.00 Z mikrofonom med našim ljudstvom: Po Tržaškem Krasu — 15.20 Zabavni orkestri. — 16.30 Slušna igra: Achard »Življenje je lep«, izvaja gledališče za Slovenko Primorje iz Postojne — 17.40 Križem po Jugoslaviji v narodni pesmi. PONEDELJEK, 15./XII: 11.00 Igra orkester JLA iz Portoroža — 11.30 Zena in dom — 14.30 Iz športnega sveta — 14.40 Domači zvoki — 17.40 Pesmi narodov Jugoslavije — 18.15 Lažja orkestralna glasba. — TOREK, 16./XII: 14.30 Strani naše zgodovine — 14.40 Domači zvoki — 17.40 Pesmi narodov Jugoslavije — 18.30 Jezikovni pogovori — 18.40 Za vsakogar nekaj — 20.00 U. Giordano »Andrea Chenier« — SREDA, 17./XII: Soliska ura. Nekaj o našem telesu — 14.20 Od Triglava do Jadrana — 14.40 Domači zvoki — 18.15 Glasbeni portreti skozi svet in čas — 20.30 Koncert komornega zbora iz Trsta p. v. U. Vrabea — 21.00 Radijski roman: Lukrecija Borgia — 21.30 Iz melodije in ritem. CETRTEK, 18./XII: 14.30 Kulturni razgledi — 14.40 Domači zvoki — Pesmi narodov Jugoslavije — 18.30 Iz ljudske revolucije — 18.40 Mladi umetniki pred mikrofonom: nastopajo gojenci glasbene šole iz Ljubljane. — PETEK, 19./XII: 14.30 Po svetu okrog — 14.40 Domači zvoki — 15.00 Soliska ura (ponovitve) — 18.15 Igra orkester JLA iz Portoroža — 18.35 Samospeve E. Griega poje sopranistka Otta Ondina — 21.00 Literarna oddaja: Iz Tolstojevih spominov na mladost — 21.00 Od Straussa do Leharja.

Turistični zemljevid Slovenije

Komite za turizem in gostinstvo pri vladi LR Slovenije je izdal te dni turistični zemljevid Slovenije in sosednjih pokrajin. Zemljevid, ki ima merilo 1:300.000, sta priredila dr. V. Bohinec in prof. Fr. Planina, izdelal pa ga je Ivan Selan. Avtorji so zbirali gradivo več let, priskočili pa so jim na pomoč tudi številni zavodi, uradi, društva in posamezniki. Zemljevid vsebuje razen običajnih signalov, ki jih najdemo v topografski karti, podatke o tem, ali imajo posamezni kraji ugodne klimatske razmere, kopališča, zimskošportna središča, »latinska« zdravilišča, toplice, športne bazene, rečna kopališča, navaja kraje, ki so važni po svojem narodopisnem obsežju ali po svojih pomembnostih iz NOB, opozanja na arheološka najdišča, z zakonom zaščitena ozemlja in objekti in na prirodne znamenitosti, zaznamuje smučišča in smučarske skakalnice, sindikalne poštne domače, reševalne postaje, letališča, železniške postaje, poštne postaje, kilometrske razdalje od kraja do kraja itd.

Glede na kvaliteto izdelavo in obsežnost številnih področij, o katerih nas orientira zemljevid, ga lahko vsekakor toplo priporočamo vsem podjetjem in ustanovam, kakor tudi posameznikom. Dobi se v vseh knjigarlah kot stenski zemljevid ali v zložljivi obliki s platnicami. Cena je 370 dinarjev.

OGLASI IN OBJAVE

JURATOVEC PETER, rojen 3. 2. 1921 v Malem Podlogu, stanujoč v Skočjanu, je izgubil osebno izkaznico št. 19080/9066, izdano od ljudskega odbora občine Koper-okolica, in jo razglašuje za neveljavno.

17. OKTOBRA SO NAŠLI OSLO. Lastnik naj se zgleda pri Zonta Ernestu Koper, Sv. Jakoba ulica 8.

Še osnagiv domačem domu

V vsakem domu je poleg kuhinje največje vprašanje — postelja. Kajti v postelji preživimo dobro polovico življenja, v njej se spočijemo in nabereemo novih moči za nadaljnje delo. Zgodí pa se večkrat, da ravno postelji posvečamo premalo pažnje, posebno še na kmetih. Pogostoma so ravno postelje v vaških hišah vse prej kakor snažne ali higienične. Tako imajo ponekod grdo razvado, da spravljajo ravno v posteljo različno umazano perilo in druge cunjé. Vse to spada v poseben zaboj, ne pa v posteljo. Večkrat je tudi posteljina hudo zanemarjena, kakor da bi ne imeli dovolj vode in mila v današnjem času. Zapičimo si, da je treba posteljino večkrat prezračiti na soncu. Sonce je največji uničevalec različnih povzročiteljev nalezljivih bolezni, sonce je pravo razkuževalno sredstvo. Izrabljajmo ga pogostoma! Če je mogoče si naredimo za odeje in blazine več prevlek, da jih moremo izmenjavati in prati. Na ta način bomo preprečili mnogo bolezni, posebno kožnih. Tudi ličkanje večkrat prezračimo in če je staro, ga izmenjamo z novim, da ne bomo imeli v njem samega prahu. Če pa

se v posteljini zaredi mrčes, ga bomo najlepše odpravile, če posteljo temeljito umijemo z vrelo vodo, posteljino prezračimo na soncu, prevleke pa operemo in prelikamo z vročim likalnikom.

Če že govorimo o prostoru za spanje, še nekaj o skupnem spanju in o ležišču za dojenčka. Ne dopustimo nikoli, če je le mogoče, da bi spali otroci z odraslimi v skupni postelji. Če že ne gre drugače, potem naj spijo otroci skupaj, odrasli pa zopet skupaj. Otroke položimo k spanju tako, da ima eden glavo pri vzgljavi, drugi pri nogah. Tako preprečujemo okuženje z dihanjem, ki je pri mnogih nalezljivih boleznih najpogostejša pot okuženja.

Dojenček pa mora imeti pod vsakim pogojem svoje ležišče, ki je lahko narejeno iz še tako preprostih sredstev (na pr. zaboj), toda mora biti daleč proč od ležišča odraslih. Isto naj velja tudi za bolnikovo ležišče, če mu že ne moremo urediti postelje v posebni sobi, kar je vse-kakor dosti bolj zdravo za bolnika samega in za ostalo družino.

Poskrbimo, da bodo posebno spal-

ni prostori dovolj zračni, dobro pa je, če se navadimo spati pri odprtem oknu.

Pred spanjem si tudi umijemo roke in če je le mogoče tudi telo. Pametno bi bilo, če bi si vsaka gospodinja mati in žena, omislila preprosto leseno kad. Seveda pa naj se koplje vsakdo v sveži vodi, ki naj bo primerno mlačna.

J. K. M.

Gospodinjski nasveti

KROMPIR spada med naša najvažnejša živila. Vsak dan ga imamo vsaj enkrat na mizi in ni nam žal niti, če ga imamo opoldne in še enkrat zvečer. Krompir ima namreč to dobro lastnost, da ga lahko pripravimo na veliko različnih načinov: v oblicah, pečenega, ocvrtega, v kosih, zmečkanega, v omaki, v solati, krompirjeve juhe z različnimi drugimi dodatki, krompirjeve emoke, krompirjeve svaljke, krompirjevo polento itd. Krompir sam ali pa kot dodatek h kaki mesni jedi, vedno je okusen in ga radi jemo.

Za kuhanje v oblicah vzamemo srednje debelega, da se enakomerno skuha. Če damo kuhat debel in droban krompir skupaj, se zgodi, da se droban razkuha, debel pa ostane v sredi surov. Debel krompir porabimo bolj s pridom, ko ga lupimo surovega in zrežemo na večje ali manjše kocke, na primer: za juho, pire in podobno. Za krompirjevo testo je boljši krompir mokaste vrste z rakavo lupino.

Da se krompir pri kuhanju ne razkuha, vodo prej osolimo in okisamo. Krompir zalijemo le toliko, da je z vodo pokrit. Ko vre pol ure, je kuhan. Odcedimo ga in nepokritega pustimo na robu štedilnika, da se še nekoliko izpari. Najmanjšo redilno vrednost ima baje krompir v solati, nekoliko več ocvrt, največjo pa krompir v oblicah in zmečkan krompir, ki je tudi najlažje prebavljiv in ga zato lahko damo kot hrano tudi bolniku.

Toplo, praktično in tudi elegantno za mrzle zimske dneve in neusmiljeno burjo. Če bosta plašč in jopa iz debelega volnenega blaga, nas bosta dobro grela. Zapičimo pa si moramo, da taka jopa pristaja samo visoki in vitki postavci, medtem ko je plašč primeren za vsako postavu.

Najvažnejše vrste tkanin

Kaj mora vedeti gospodinja o blagu

Tkanine razlikujemo glede na to, iz kakšnega vlakna so izdelane. Vlakna pa so lahko živalska (volna, svila, dlaka itd.), rastlinska (bombaž, lan, konoplja, koprive itd.) ali pa umetna (umetna svila, polivinil, nylon itd.).

BOMBAŽ: Od vseh tekstilnih vlaken industrija največ uporablja bombaž. Iz njega delajo sukanee in najraznovrstnejše tkanine; bombaž služi kirurgiji in tehniki. Tri črti vseh tkanin izdelajo iz bombaža ali iz vlaken pomešanih z bombažem.

Najbolj preprosti bombažni tkanini sta nebeljeno platno in molino; sta sivkasto rumene barve, ker nista beljeni. Cefir in popelin sta tenki in fini tkanini, največkrat pobarvani. Velikokrat vtkejo vanju vlakna umetne svile, tako da služita za moške srajce in ženske bluze. Panama je bela ali enobarvna tkanina, izdelana iz dvojnih niti, tako da ima prav poseben izgled. Uporabljamo jo za letne moške srajce. Rips navadno izdelujejo z ozkimi progami in služi za pasove, trakove in podobno. Muslin je lahka, prozorna tkanina, podoben mu je organtini. Kanafas je tkan iz zelo sukanen niti in ima odprtine med nitmi, tako da je zelo prikladen za vezenje. Markizet in etamin sta lahni, prozorni tkanini, lepih barv in zelo sukanen niti. Uporabljajo ju za ženske in otroške obleke, bluze in zastore. Vse te tkanine so gladke ali prostege vezanja, tkane navzkriž; saten, gosto tkan in finih niti, cvilih v različnih barvah, služi nam za posteljne vložke. Inlet je enobarvno, gosto tkano blago za notranje oblačilo blazin in pernec. Barhend, gosta tkanina, z notranje strani fino dlakava, prav tako kot flanel, ki je nekoliko debelejši, uporabljamo ju za obleke ter žensko in otroško perilo. Bombažni damast je imitacija pravega lanenega damasta, uporabljamo ga za namizne prte, brisače in posteljno perilo. Piké je bombažna tkanina s povzdignjenimi progami, zvezdicami ali pikami, iz katerega delamo ženske bluze in ovrtnike na otroških oblekah. Protir uporabljamo za brisače. Gradl je belo bombažno blago s povzdignjenimi črtami, uporabljamo ga za moške spodnje blaje. Z bombažem tudi mnogo pletemo. Iz bombažnega trikotaja izdelujejo majice, nogavice in perilo.

Gospodinja bo bombažno tkanino zelo lahko spoznala. Zažgano bombažno vlakno ali krpica blaga bo zgorela do kraja in pustila le neznan količino belega pepela.

LAN. Vsaka gospodinja ima rada namizni prt, posteljno perilo ali kuhinjske brisače iz lanenega platna ali prav posebno še iz lanenega damasta, ker je lepe sivo-bele barve, svilene bleške, mehke in močane. Lan veliko težje barvamo kot bombaž, zato ga navadno pustimo v naravni barvi. Odtenke lanene niti tkejo laneni

batiat, iz katerega izdelujejo žepne robce in fino žensko perilo. Povsem tenko, fino in prozorno laneno platno imenujemo linon. Posebno mesto med lanenimi platni zavzema domače laneno platno, iz katerega izdelujejo v nekaterih krajih naše domovine narodne noše, v mestih pa ženske obleke in poletne kostume.

KONOPLJA. Vlakno konoplje je zelo podobno lanenemu, le da je precej bolj debelo, surovo in temnejše. Naša konoplja, posebno tista iz Slavonije in Vojvodine, je zelo znana in cenjena na tujem tržišču zaradi dobre kvalitete. Iz konoplje tkejo močna platna, bolj pogosto pa jo uporabljamo za izdelavo vrvi in mrež.

VOLNA. Volno ocenjujemo po dolžini in debelini vlakna, njegovi koderavosti in raztegljivosti. Najfinejšo volno daje merino ovca. Kratkodlake ovce imajo vlakna dolga 3—5 cm, dolgodlake 9—15, pri nekaterih pa doseže dolžina vlakna tudi 30 cm. Čim bolj tenka je volna, tem lažje se prede, predivo pa je močnejše kot iz debelega vlakna. Raztegljivost in prožnost volne je izredne važnosti. Če stisnemo v pest volno ali volneno blago, se ne zmečka, ampak se takoj, ko ga izpustimo, povrne v prejšnji položaj.

Čolha in lodn sta gosti, nepremčljivi volneni tkanini, izdelani iz grebenaste volne. Iz njih izdelujejo vojaške obleke, razna pokrivala, file za klobuke in odeje. Kamgarn in ševiot sta volneni tkanini za moške in ženske obleke, izdelani iz česane volne. Iz koverkota izdelujejo športne obleke in površnike, iz listra in krepa pa lahko poletna oblačila. Zimske plašče izdelujemo iz volnenega dvojno tkanega blaga (dubal). Iz volnenega vlakna pletejo v tovarnah volneni trikot, za majice in zimsko perilo, vsaka gospodinja pa lahko tudi sama plete volnene nogavice, rokavice, kape, jopice in druge oblačilne predmete.

SVILA. Naravno svilo dobivamo z odvijanjem bube svilopreje, toda v tekstilni industriji bolj pogosto uporabljajo umetno svilo, ki jo izdelujejo iz celuloze, katero dobivajo iz lesa. Naravna svila je dražja, medtem ko so umetne svile cenejše, ker je njihova proizvodnja zelo velika.

Taft je lahka, toda močna enobarvna tkanina, ki se lepo spremeni. Krepdesin ali krepčorzet sta fini, mehki in raztegljivi tkanini valovite površine, za ženske obleke in bluze. Atlas je pogosto polsvila (svila mešana z bombažem), uporabljajo ga za obleke in pohištveno blago. Saten je težka svilena tkanina za podloge. Svileni žamet uporabljajo za ženske obleke.

V tekstilni industriji imamo še mnogo vrst vlaken, ki jih dobivamo od rastlin in živali: juta, morska trava, brnistra, kopriva, dlaka zajcev, velblodov, koz itd. in nam služijo v najrazličnejše namene.

BELE POLJANE NAS BODO KMALU POVABILE

Vojsko - važno zimsko športno središče Primorske

Vojsko — vasica na planoti, oddaljena nekako 12 km od Idrije, ni samo najlepše zimsko športno središče tolimskega okraja, temveč tudi vsega Slovenskega Primorja. Na Vojskem lahko smučar računa vedno na dober sneg, ki ga ni v primeru odjuge ne bo razočaral, saj so tu zelo ugodne klimatske razmere predvsem zaradi tega, ker je planota proti jugu zaprta. Okrog 1000 metrov nadmorske višine ustvarja na tem področju planinsko podnebje, saj sneg zapade že zgodaj jeseni in se ohrani celo do maja. Športno društvo »Rudar« iz Idrije je tu že izvedlo smučarska tekmovanja za Vojkov memorial v aprilu in ni imelo glede snega nobenih skrbi.

Po mnenju nekaterih smučarskih strokovnjakov so tu smučarski tereni celo bolj idealni kakor na Gorenjskem. Svet je valovit in smučarji imajo na razpolago gozdne in odprte terene. Vsa smučarska tekmovanja na tem terenu so v športnem pogledu dosegla svoj namen, vendar so ob njih nastale razne ugotovitve, o katerih se mi zdi potrebno podrobneje spregovoriti.

Predvsem bi bilo nujno, da bi naši pristojni organi posvetili temu kraju več pozornosti kot doslej in bi ga čimprej usposobili za priljubljen zimsko-sportni center Primorske. Vojsko je med zimo težko dostopno in bi bilo treba v prvi vrsti izboljšati prometne zveze. Tu pride v poštev zlasti zgraditev žični-

ce iz doline Konomlje do Vojskega. Vojsko ima razen tega tudi eno samo majhno gostilno in je že zaradi tega vsako večje tekmovanje izključeno. Za začetek bi bilo nujno zgraditi večji hotel, ki ne bi služil samo tekmovalcem in smučarjem sploh, ampak bi prišel v poštev tudi za organizacijo raznih smučarskih tečajev.

Ob dosedanjih tekmovanjih je bilo presenečenje naših vrhunskih tekmovalcev zelo veliko, saj se ni nihče nadejal, da bo tu našel tako idealne terene. Naš znani reprezentant Smolej, je izjavil, da na tako idealni progi ni tekel niti v Švicí. Po tekmovanju v slalomu pa so alpski smučarji z Jesenic izjavili, da bi grič Skolj najraje prenesli na Gorenjsko. Obe izjavi sta povsem realni, kajti planota okrog Vojskega ima najlepše terene za izvedbo tekmovanj na krajših in daljših progah, ki bi prišle v poštev tudi za mednarodna tekmovanja, kakor tudi idealne proge za slalom. Pri veleslalomu in smuku se je treba spustiti v dolino proti Konomlji, odkoder naj bi do Vojskega peljala žičnica. Tod so že speljali progo za smuk in naš znani tekmovalec Hladnik je o njej izjavil, da je ena najtežjih, kar jih je videl in da popolnoma odgovarja mednarodnim zahtevam. Speljati je treba samo žičnico za vzpon. Na Vojskem so že zgradili po načrtih ing. Bloudka 35-metrsko skakalnico, idealne proge za teke in alpske discipline pa seveda še čakajo nadaljnje in hitrejšega razvoja Vojskega v priljubljeno smučarsko središče.

Ob koncu bi omenil še to, da ima Vojsko vse pogoje tudi za razvoj lepega tujsko prometnega središča, saj so tu zelo ugodne klimatske razmere, lepi izleti v okolico, prekrasni razgledi na Julijske in Kamniške planine itd. Vojsko je pomembno tudi kot zgodovinski kraj iz NOB, saj je bila tu tiskarna »Slovenijak in bolnica »Pavla«.

Na belih poljanah

Založil: Slovenski Jadran

"Modre veverice"

Osebe in igralci

Drejče : Eler Bruno
Tom (Tomaz) : Glavina Bruno
Majda : Oblak Merina
Belka : Angelini Lucijana

Fotografija: C. Vigor Režija: A. Ksadiš

Dogaja se ob Jadranskem morju. Leta 1936, ko za mladi- no še ni bi- lo poskrblje- no tako ka- kor danes.

Lenuh zanikrni! Ali me boš ubo- gal ali ne?

Nikar me ne pretepajte!

Drejče je bil sirota. Njegov gospodar, pek, pri katerem je delal, ga je iz- koriščal in slabo ravnal z njim.

Saj nisem storil nalašč. Bil sem utrujen. Na lenuh! Ne bom ti dal jesti, pa se boš naučil!

Ko se je zda- nilo, si je Drej- če pripravil hlebec kruha in se odločil, da zbeži ter se ne vrne nikoli več.

Sedaj pa naglo v pristanišče! Tam si bom poi- skal coln!

Surovina, ne boš me več pretepal, ne!

Da bi šlo vse po sreči!

Tamle je pristanišče! Nikogar ni videti!

Čutim, kako mi razbija srce. Ali me je morda strah?

Nič ne bom mislil na to in se obotavljal! Kar je bilo, je bilo in se ne vrne več!

Sedaj pa, čim hitreje odlod!

Kaj mi sedaj nagajajo ta vesla! Moram se pomiriti, da, pomiriti!

Drejče odrine. Odločil se je ve- stiti na na- sprotno stran zaliva. Meni- doma je našel vihar. Razbur- kani valovi so pognali čoln k obali in ga

vrgli na čeri. Čoln se je razbil, Drejče pa se je rešil s plavanjem.

Rešen sem, rešen!

Privlekel se je do obale, kjer je obležal ne- zavešen. Medtem so ga opazili otroci, člani društva "Modre ve- verice"

Nas že ni!

Kdo ve, odkod neki prihaja?

Pojdimo tja in pogledjmo!

Prav gotovo je mrtev.

Pojdi, pojdi, prismođa!

Nesimo ga k naše- mu poglavarju!

Daj no poslušati hoditi!

Ne blebeči! Ali ne vidiš, da se še ni zavedel!

Podvzaj- mo se!

Pazi, da nam ne pade!